

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
ТА ФАХІВЦІВ ІЗ ПРАВА**

**Збірник наукових праць за матеріалами
ХІІ Міжвузівської науково-практичної конференції
(Київ, 25 травня 2023 року)**

КИЇВ - 2023

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
ТА ФАХІВЦІВ ІЗ ПРАВА

Збірник наукових праць за матеріалами
XII Міжвузівської науково-практичної конференції
(Київ, 25 травня 2023 року)

КИЇВ - 2023

Редакційна колегія:

Гусарєв С. Д., перший проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Чернявський С. С., проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Шутенко С. В., начальник кафедри правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх справ;

Романов І. В., завідувач кафедри правничої лінгвістики, кандидат педагогічних наук;

Корольчук В. В., начальника відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ від 24 травня 2023 року (протокол № 9)

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за їх якість, а також відсутність у них відомостей, що становлять державну таємницю та службову інформацію, несуть автори

I-746 **Іншомовна** підготовка працівників ОВС та фахівців із права [Текст] : матеріали XI міжвуз. наук.-практ. інтернет-конф. (Київ, 25 трав. 2023 р.) / [редкол.: С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський, С. В. Шутенко та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. – 72 с.

УДК 410(07):351.745

© Національна академія внутрішніх справ, 2023

ЗМІСТ

Шутенко Світлана Вступне та вітальне слово	6
Bratanych Olha DEVELOPING SPONTANEOUS SPEECH SKILLS IN ESP CLASSES	7
Chernionkov Yaroslav FUTURE POLICE OFFICERS' ENGLISH LANGUAGE TRAINING ACCORDING TO NATO STANDARDS	9
Dramaretska Larysa ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES. DIFFERENT APPROACHES APPLIED	11
Havrylenko Kateryna LANGUAGE EXAM IN COMPUTER-BASED FORMAT: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES	13
Ivanenko Iryna PROFESSIONAL AND ETHICAL EDUCATION FOR THE FUTURE LEGAL SPECIALISTS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS	16
Lytvynenko Yana ENGLISH TOPICS TAUGHT AT THE POLICE ACADEMY IN ROMANIA	18
Myroshnychenko Nataliia INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH	20
Storozhuk Olha LANGUAGE BARRIERS IN POLICE WORK: IMPORTANCE OF ENGLISH COMMUNICATION SKILLS	22
Zdravhevska Lubov, Lytvynenko Natalia VOLUNTEERING AS A WAY OF FORMATION OF THE PERSONALITY OF A FUTURE LAWYER	24
Антонян Ірина ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	27
Богущкий Вадим МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ МАЙБУТНІМ ПРАВНИКАМ	29
Борисова Валерія, Царьова Ірина ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	31
Бурмистрова Єлизавета, Царьова Ірина ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК НЕОБХІДНИЙ СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	33
Василенко Олена ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ГРАМОТНОСТІ	35
Васюкова Наталія ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ	39
Волік Олена ІНШОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ МАЙБУТНЬОГО ПРАВООХОРОНЦЯ	41

Галдецька Ірина LEARNING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES	43
Гладченко Алла ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ	45
Гринь Максим, Стрельбицька Лілія ПРОБЛЕМАТИКА ЛОКАЛІЗАЦІЇ ПРИ КОМУНІКАТИВНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ВІЙСЬКОВО ПОЛІТИЧНОГО КЕРІВНИЦТВА ТА СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	48
Грицук Людмила ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО ПОМИЛОК НА ЗАНЯТТІ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	50
Зубенко Вікторія MODERN TEACHING ENGLISH METHODS	52
Козубенко Ірина ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ	54
Лопутько Олена THE SKETCH OF THE ROADMAP TO THE PARADIGME OF TEACHING ENGLISH FOR PROFESSIONAL PURPOSES CHANGES	56
Макєєва Олена, Данилець Анна ПРАВОВА КОМУНІКАЦІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	58
Максимова Анна НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	60
Ніколаєску Емілія, Коров'яковська Ксенія ТРУДНОЦІ ТА СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ СУЧАСНОЇ РУМУНСЬКОЇ МОВИ	62
Романов Ігор, Лемешев Роман МОТИВАЦІЯ В НАВЧАННІ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	64
Царьова Ірина, Царьов Олександр МОБІЛЬНИЙ ЗАСТОСУНОК ЯК СУЧАСНИЙ ІНТЕРАКТИВ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	65
Шемякіна Наталія МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ БАГАТОМОВНОЇ ОСВІТИ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	67
Яковенко Наталія ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВВНЗ	70

Шутенко Світлана Василівна,
начальник кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ

Шановні учасники, дорогі колеги!

Ми раді вас вітати на XII Міжвузівській науково-практичній конференції «Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та фахівців із права». Захід відбувається вже 12-й рік поспіль, і це означає, що його актуальність є беззаперечною, а глибина питань для обговорення невичерпною. Наша науково-практична конференція завжди збирала і продовжує збирати довкола багатьох науково-педагогічних працівників, учених та аспірантів. Сьогоднішній захід не є виключенням, оскільки ми бачимо присутніми на інтернет зв'язку колег із Дніпропетровського університету внутрішніх справ, Одеського університету внутрішніх справ, Донецького державного університету внутрішніх справ, Національної академії Служби безпеки України, Національної академії Національної гвардії України, Національного університету оборони України та багатьох інших закладів. Це і не дивно, оскільки питання, які обговорюються, стосуються сектору безпеки і оборони.

В умовах сьогодення мовна підготовка є одним із ключових факторів професійної освіти, підготовки висококваліфікованих фахівців. Майбутній правоохоронець чи фахівець із права при виконанні своїх службових обов'язків буде не один раз стикатися із необхідністю застосування іноземної мови, тому ми маємо його підготувати до якісного застосування знань, навичок та вмінь. Володіння іноземною мовою вже не виняток, а обов'язок, зокрема і наших майбутніх фахівців правоохоронної діяльності та права, які повинні бути готові до комунікації іноземною мовою із зарубіжними колегами та партнерами; мати можливість ознайомлюватися та читати фахову літературу чи новини у сфері права у світі; вести ділове листування із іноземними колегами чи клієнтами; брати участь у наукових заходах, зустрічах із іноземцями чи відбувати у відрядження для обміну практичним досвідом.

Я бажаю успіхів та наукової наснаги нашим колегам та учасникам конференції, реалізації задумів у мирній незалежній Україні! Разом до ПЕРЕМОГИ!

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Bratanych Olha Hryhorivna,

PhD in Pedagogical Sciences, Associate
Professor of the Donetsk State University
of Internal Affairs, Kryvyi Rih

DEVELOPING SPONTANEOUS SPEECH SKILLS IN ESP CLASSES

One of the main tasks of the educational organizations of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine is to train competent, responsible police officers capable of working at the level of international standards. By developing linguistic culture through the study of foreign languages, police officers acquire professional communication skills. The basis of professional legal culture is linguistic culture, which is realized in the ability to select and use optimal language means in each specific situation of law-making and law enforcement in both Ukrainian and foreign languages. The ability to choose and use optimal language means in each specific situation implies the ability to produce spontaneous speech. The reality is that in law enforcement activity spontaneous speaking is much more prevalent than planned speaking (e.g., presentations). The problem is that when students find themselves in a spontaneous speaking situation, they have to do two things simultaneously: they have to figure out what to say and how to say it. Spontaneous professionally oriented foreign language speech requires complex linguistic and mental operations, for which most students of higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs turn out to be unprepared.

Scholars (I. Zymnia, P. Halperin, O. Leontiev and others) emphasize that a condition for successful acquisition of a foreign language is communicative competence in the native language, knowledge of the peculiarities of its construction will contribute to the awareness of one's own mental actions in the process of studying the formal structure and meanings of lexical units of a foreign language. If a person is unable, due to some of his/her psychological characteristics, to spontaneously express his/her thoughts during a business meeting, presentation, written business spontaneous communication in a chat room, or answer questions from the audience after a report in his/her native language, he/she will not be able to do so in a foreign language. Teaching students to speak spontaneously in a foreign language is a holistic process of increasing their level of thinking, which aims to remove the psychological barriers that arise for learners when learning a foreign language. Another problem that students must overcome when learning English as a foreign language is the assumption that students are used to speaking their own language while learning English [1].

Developing spontaneous ESP speech skills requires targeted and consistent training. Spontaneous speech can be dialogic and monologic, oral and written with the use of modern technologies. The ability to engage in free, spontaneous,

professionally oriented foreign language communication with flexible and correct use of professionally oriented lexical repertoire and grammatical structures is achieved with great effort only after a certain period of time as a result of constant training in speech activity in ESP classes. Pearson, the global education publisher identifies three main reasons why teachers should prioritize spontaneous talk:

- Students equate the ability to speak in the target language with learning the language – it is the subject to them.
- Students believe that what they can produce in unrehearsed situations is what they really know.
- Theories of language learning prioritize such impromptu interactions as the primary site of learning [2, p.1]

The development of spontaneous speaking skills in ESP classes has the following genesis: *conditioned communicative exercises* (students receive a lot of prompting and support) → *communicative exercises* (opportunities for extensive language practice and encouragement of students to be bold and take risks) → *communicative situations* (teachers should monitor students' performance, but without constantly correcting mistakes) → *spontaneous speaking* (teachers should ensure that spontaneous speaking in the target language is used whenever and wherever possible). There are several ways to develop professionally orientated spontaneous speaking skills in ESP classes:

- Asking a student to respond immediately to a question.
- “Table topics” technology. Professionally oriented topics for discussion are written on sheets of paper, which are placed in a box in the center of the table. Participants each take a piece of paper and in 2-3 minutes start talking about the topic written on the paper.
- PREP is a mnemonic device for the 4 stage process of spontaneous speaking: stating your **Point** or position, based on the raised question or topic; giving a **Reason** for your opinion; stating an **Example** to illustrate this; restating the **Position** for emphasis.
- Public speaking competition.
- Immediate email answers, text messaging, etc.
- Professionally oriented storytelling. The story doesn't even have to be factual, but it does need to be engaging.
- Job related role - playing games.

Spontaneous speaking is the best way to master ESP. When students can speak spontaneously and quickly, they defeat their fear of speaking English and become confident in the language.

References:

1. Semyonova I., Askhatova A. Spontaneous speech: analysis of methods. *Sciences of Europe*.2020. №47-3 (47). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/spontaneous-speech-analysis-of-methods>
2. Pearson. Approaches to spontaneous speaking. Education Ltd. 2016 URL: <https://qualifications.pearson.com/content/dam/pdf/GCSE/French/2016/teaching-and-learning-materials/Classroom-talk-strategies.pdf>

Chernionkov Yaroslav,
Head of Foreign Languages Department,
Faculty of Training Specialists for Units of Pre-Trial
Investigations, Donetsk State University of Internal
Affairs (Kropyvnytskyi), Ph.D. in Education,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate
Professor

FUTURE POLICE OFFICERS' ENGLISH LANGUAGE TRAINING ACCORDING TO NATO STANDARDS

There is more and more information about the introduction of NATO standards into the educational process of higher education institutions nowadays. The Foreign Languages Department at the Donetsk State University of Internal Affairs implements NATO language standards.

NATO LANGUAGE STANDARD. The aim of this standard is to provide NATO forces with a table describing language proficiency levels. Participating nations adopt the table of language proficiency levels for the purpose of: a) Communicating language requirements for international staff appointments; b) Recording and reporting, in international correspondence, measures of language proficiency; c) Comparing national standards through a standardized table while preserving each nation's right to maintain its own internal proficiency standards. The given detailed definitions of the proficiency levels of the commonly-recognized language proficiency skills: «listening», «speaking», «reading», and «writing» [1].

In our practical activities, we distinguish several levels of foreign language proficiency according to the given standards:

NO PROFICIENCY. No practical ability to maintain any of these skills.

SURVIVAL. Able to understand and maintain simple skills.

FUNCTIONAL. Sufficient comprehension to read and to understand conversations; able to communicate and write in everyday social and routine workplace situations, correspondence and related documents, such as memoranda, brief reports, and private letters, on everyday topics.

PROFESSIONAL. Able to understand and participate most formal and informal speech on practical, social, and professional topics; can use the written language for essay-length argumentation, analysis, hypothesis, and extensive explanation, narration, and description.

EXPERT. Demonstrates strong competence in reading newspapers, magazines and professional literature written for the well-educated reader; can prepare highly effective written communication in a variety of prose styles, even in unfamiliar general or professional-specialist areas.

HIGHLY-ARTICULATE NATIVE. Comprehension and speaking proficiency equivalent to that of the well-educated native listener and speaker;

reading and writing proficiency is functionally equivalent to that of a well-educated native reader and writer [3].

The most spoken language standard now is STANAG 6001. STANAG (Standardization Agreement, Standard NATO) is an international agreement valid in NATO countries and partner countries. One of the many agreements in this treaty, namely STANAG 6001, deals with foreign language proficiency standards for military personnel. According to the STANAG standard, testing is carried out and a corresponding certificate is issued. In Ukraine, the exam is conducted in accordance with the order of the Minister of Defense of Ukraine.

- Candidate applies to be sent to work abroad as part of national contingents, national personnel, multinational military administration bodies, in foreign diplomatic institutions of Ukraine, international organizations, for training;

- Candidate holds a position that requires the use of a foreign language, or is in the reserve of candidates for such a position;

- Candidate participates in international events [2].

We understand, that successful passing of the exam indicates that a cadet/student has a foreign language at a level sufficient for foreign language communication in certain professional fields. The main teaching method in exam preparation courses is the communicative method.

Therefore, in the process of teaching English to future law enforcement specialists at the Donetsk State University of Internal Affairs, we pay special attention to the formation of their foreign language communicative competence. Every month, in addition to dialogical/monological speaking at practical classes, we hold meetings with native speakers that have a practical component of studying. In particular, cadets and students had the opportunity to receive and discuss information on the following topics: «Los Angeles Police», «Court Procedure», «Police K-9 Units» and many others. All teachers of the Foreign Languages Department and a certain group of cadets are registered on the «CEPOL-LEEd» platform and participate in webinars and seminars. Cadets can also improve their knowledge of a foreign language at meetings with the Red Cross Mission. Meetings of the «English Discussion Club» are held every month at the university. Club members discuss pressing issues of their professional activities, such as: «NATO Language Standards», «European Court of Human Rights», «CEPOL» and others.

We see further researches in the justification and implementation of NATO Language Standards in the educational process of learning a foreign language.

References :

1. STANAG 6001. [Electronic resource]. URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/dodb_stanag_6001.pdf
2. What is STANAG 6001? [Electronic resource]. URL: <https://www.jit.academy/shho-take-stanag-6001/>
3. Military STANAG 6001 [Electronic resource]. URL: <http://www.stanag6001.com/languages/>

Dramaretska Larysa,
Senior instructor of the National
Academy of Internal Affairs

ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES. DIFFERENT APPROACHES APPLIED

ESP is the teaching of English to students whose first language is not English but who need it for particular job, activity, or purpose. (Collins English Dictionary). It usually refers to teaching the English language to university students with reference to the particular vocabulary and skills they need. As with any language taught for specific purposes, a course of ESP focuses on one occupation or profession, such as Law or Law Enforcement.

During the years some scholars explained ESP as "...an approach to language teaching in which all decisions as to content and method are based on the learner's reason for learning" (Hutchinson and Waters (1987)), and defined its absolute (e.g. designed to meet specific needs of the learner; related in content (i.e., in its themes and topics) to particular disciplines, occupations and activities) and variable (may be related to or designed for specific disciplines; restricted as to the language skills to be learned) characteristics (Strevens (1988), Dudley-Evans and St John (1998)).

In order to follow ESP idea and its characteristics and maximize learning opportunities for students it is useful and important to come from more traditional PPP (Present, Practice, Produce) approach and apply TBL (task-based learning) approach.

A PPP lesson proceeds in the following way:

- Present. The teacher presents an item of language through a text, a dialogue, a situation etc.
- Practice. Students are asked to complete a practice stage which demands the accurate language using by them.
- Produce. Students are given communication task (e.g., role play) to be able to produce the target language and use any other language they have already learnt.

While applying PPP approach the following problems may be identified by teachers:

- the new language is produced by students accurately in the class, but they are not able to produce language correctly or produce it at all a few lessons later;
- the language is produced but the target structure is overused by students;
- students are able to use target language to complete the task, not during the free practice.

In a task-based learning the lesson is based around the completion of a main task and the language studied is determined by the activities the students perform to complete this task. Certain stages are followed during the lesson:

- Pre-task. It includes teacher's introduction of topic, giving instructions for performing the task, recalling some language necessary for it. The students take notes and have time preparing for the task.

- Task. In one of the modes (in pairs or groups), changed by the teacher, the students complete a task (e.g., work with a text). The teacher monitors and offers encouragement for students.

- Planning. Students prepare and practice a report (oral or written) to the whole class about their work at task completing. Students may ask a teacher for advice to clear up language questions.

- Report. Students present their reports to the class. The teacher may give short feedback on the content.

- Analysis. The teacher highlights relevant parts of the text and the language that the students used in their reports for analysis. The students may be asked to notice interesting features from the text.

- Practice. The teacher selects language areas to practice according to the needs of the students and what generalized from the task and report stages. The students do practice activities to growth their self-confidence and make notes of useful language.

So, it is possible to identify the advantages of TBL over PPP approaches:

- the students are free to use all their language resources in all stages of the lesson, not one selected item;

- a context is developed from the students' experiences with the language relevant to them, not created to present the language;

- the students have more varied exposure to language;

- the language comes from the students' needs, not from the teacher's decision;

- students spend time communicating, while PPP lesson is very teacher-centered.

- students are motivated a lot which leads to achieving success in learning.

PPP proposes a very simplified approach, as it is based on the idea that language is presented for students in little blocks, from lesson to lesson. But what the students will learn cannot be predicted and it is unnatural to restrict students' experience to separate blocks.

References:

1. Dudley-Evans and St John (1998) Developments in English for specific purposes. URL: <https://pdfcoffee.com/developments-in-english-for-specific-purposes-a-multi-disciplinary-approach-tony-dudley-evans-1998-pdf-free.html>.

2. Richard Frost. A Task-based Approach. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowning-subject/articles/task-based-approach>.

3. Strevens, P. (1988). ESP after twenty years: A re-appraisal. *ESP: State of the Art*, 13. URL: <http://www.sciepub.com/reference/123126>.

4. Tom Hutchinson & Alan Waters (1987). English for specific purposes: a learning-centred approach. URL: <https://www.pdfdrive.com/english-for-specific-purposes-a-learning-centred-approach-e188767643.html>.

Havrylenko Kateryna Mykolayivna,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Teacher of the National Technical
University of Ukraine “Igor Sikorsky Kyiv
Polytechnic Institute”

LANGUAGE EXAM IN COMPUTER-BASED FORMAT: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

Among the trends in conducting international exams for foreign language proficiency, the testing in computer-based format is one of the quickly developing forms of testing. Such exam has the advantages of fast results processing, comparative ease of administration, and is motivating for younger generation.

Both traditional and computer-based forms of international exams require personal presence at the examination centre, which are, as a rule, specialized licensed centres with the process of identification the person taking the exam. One more possible format for conducting exams is computer-based format, or Internet exam, is conducting an exam remotely on an electronic platform with examination materials and partial or fully computerized verification.

Taking language exams in computer-based format is one of the progressive ideas but difficult for implementation, especially with a large number of examinees. The scientists regard computer-based examination to be in demand for local exams as a part of blended or distance learning at universities. The Internet or computer-based examination can also be used as control measures in the remote interaction mode, when all educational institutions are forced to switch to distance learning.

The purpose of this paper is to analyze the advantages and disadvantages of examination in computer-based format and consider the compliance of the electronic platforms technical capabilities for conducting foreign languages exam at university in distance exam session.

The final language examination for the undergraduate bachelor students was conducted this year at our university. A new format of the language exam was developed and introduced, since the former ways of control at non-linguistic faculties have no longer met the requirements of online studying.

The structure of the new exam included the following sections: listening, reading (four different types), use of English (lexical and grammar component), writing, and speaking. All tasks for students of different technical specialities were developed by the language teachers of our department for a number of electronic

platforms. The listening, use of English and reading sections were checked automatically, and the writing section was manually checked by the teachers.

In the context of a quick transition to distance learning in the last academic years all parts of the exam at university are conducted employing digital technologies, even the speaking section, which are organized in the form of videoconferencing between teachers and students. The criteria for assessing an oral response in the traditional format are also applicable to the electronic exam. Various platforms permit to see and hear several interlocutors at once, exchange files, and even, if necessary, record the event.

Comparing traditional examination written on paper with computer-based format permits to highlight the advantages and disadvantages of the latter. One of the main advantages of the computer-based format is the possibility of simultaneous access of a large group of examinees, which permits to conduct a controlled event with a significant number of students, for example, an entire course, and prevents the chances to copy the examination tasks for sharing them with the exam takers in the following days. For developers of test materials, this is a great help, since the preparation of even one set of examination materials requires considerable effort and time.

The second indisputable advantage is the high speed of automated checking instead of involving the staff in the verification of close-ended tasks. The freed up time the teachers can direct to more careful evaluation of open-ended tasks, such as for example, the assessment of each work by two specialists. In addition, automated testing makes it possible to increase the objectivity of assessment due to the absence of a human factor such as teacher's fatigue, poor handwriting of an examinee, etc.

A third advantage of the computer-based format is that the examinees do not need to write the answers on special answer sheets, which are traditionally subjected to verification and evaluation. In a traditional exam, transferring answers from a draft to a final copy, students often make mistakes, including those related to the correctness of filling out the answer forms. In the computer-based format, students either choose answers from the given, or type their answers into special boxes. However, it should be noted that after the student confirms the answer, some systems do not permit to make adjustments.

Along with the advantages of computer-based exam format, there are also some disadvantages that can potentially become an obstacle to the widespread control and testing activities on digital platforms.

Firstly, the technical difficulties or unstable Internet connection can destroy the entire teacher's efforts. The teachers, as a ruler, do not have IT competence at a professional level [3], and require a system administrator to manage the materials uploads and the site maintenance with regular updates and necessary changes.

Secondly, psychological difficulties related to the unwillingness to use computer technologies in education are possible. Despite the commitment of younger generation to digital technologies, there are always those who feel more

confident working with material on paper, since in this case one can make notes in the margins, underline the main ideas in the text, etc.

There is always a possibility that some students try to cheat or ask someone else to take the exam under their account. This situation can be avoided by using a number of settings, such as making access to the test via a special personal code, setting the exact starting time of the exam, creating a limit on attempts and time for completing the tasks, adjusting a delayed feedback mode for tasks verification [6].

Good results in preventing the attempts of cheating were received from the system of monitoring the examinees' actions by using specially trained people for observation. They can monitor the student in real time by checking their ID cards, inspecting the examination premises before the test, observing the examination process and preventing attempts to use additional materials. Also, the exam can be recorded with a camera, and the recording is later reviewed and analysed. One more way to keep track of the examination process is to use a biometric method for the examinees' identification as well as monitoring changes in behaviour and the environment. For example, it records the examinee's absence at the workplace, the appearance of strangers, additional sounds, turnings off of the camera / microphone, etc. The system notes the moments of suspicious behaviour, which after additional analyses can help an observer to draw a conclusion about the possibility/impossibility of crediting the exam results [7].

The monitoring process can also have some negative effect on students and add to excessive emotional and psychological stress during the test. Sometimes the quality of image and sound might be poor due to the camera technical characteristics, bad Internet connection, high workload on the observer during the examination sessions and as the result – the decrease in the attention level.

In the context of a quick transition to distance learning, the computer-based examination can be a worthy replacement for a traditional exam. Assignments with close-ended tasks are checked automatically, which ensures high speed and quality of evaluation, frees up the teacher's time for a more thorough check of open-ended tasks. The realization of positive and negative aspects of conducting computer-based examination will help the university teachers together with the technical support and monitoring staff organize the professional support to help the student successfully demonstrate their language skills obtained during the academic year.

References:

1. Alderson J. C. Test review: test of English as a foreign language™: internet-based test (TOEFL ibt®). *Language testing*. 2009. Vol. 26, no. 4. P. 621–631. URL: <https://doi.org/10.1177/0265532209346371>
2. Brahim Y. Computer-Based vs. face-to-face speaking assessment: fitness for purpose from a communicative language testing view. *International journal of social science and human research*. 2023. Vol. 06, no. 01. URL: <https://doi.org/10.47191/ijsshr/v6-i1-04>
3. Choi I.-C., Kim K. S., Boo J. Comparability of a paper-based language test and a computer-based language test. *Language testing*. 2003. Vol. 20, no. 3. P. 295–320. URL: <https://doi.org/10.1191/0265532203lt258oa>

4. Coniam D. Evaluating computer-based and paper-based versions of an English-language listening test. *ReCALL*. 2006. Vol. 18, no. 2. P. 193–211. URL: <https://doi.org/10.1017/s0958344006000425>
 5. Jamieson J. Trends in computer-based second language assessment. *Annual review of applied linguistics*. 2005. Vol. 25. P. 228–242. URL: <https://doi.org/10.1017/s0267190505000127>
 6. Jodoin M. G. Measurement efficiency of innovative item formats in computer-based testing. *Journal of educational measurement*. 2003. Vol. 40, no. 1. P. 1–15. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1745-3984.2003.tb01093.x>
- Medina M. S., Castleberry A. N. Proctoring strategies for computer-based and paper-based tests. *American journal of health-system pharmacy*. 2016. Vol. 73, no. 5. P. 274–277. URL: <https://doi.org/10.2146/ajhp150678>

Ivanenko Iryna Vitaliivna,
PhD in Pedagogy, National Academy of
the Security Service of Ukraine

PROFESSIONAL AND ETHICAL EDUCATION FOR THE FUTURE LEGAL SPECIALISTS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The concept of professional and ethical education in the system of training legal specialists should be aimed at the formation of moral and psychological qualities and the awareness of responsibility for the results of one's research activities. They must possess not only language competence, but also professional and ethical competence, and be able to synthesize scientific materials in view of the moral and psychological aspect of this type of activity in higher educational institutions.

The analysis of the scientific discourse of foreign ethicists (Friedman A. [1], Patenaude J. [2], Cheetham G., Chivers G. [3]) has led to certain conclusions: firstly, the essence of ethical competence is considered as: knowledge of ethical norms of behavior ; ability to solve ethical dilemmas; skills regarding willingness to take responsibility; other competencies, in particular moral judgment; secondly, ethical competence implies such psychological and personal qualities as intuition, insight, rationality.

Taking into account the above-mentioned provisions, we define ethical competence as the ability to act in accordance with the moral code and professional responsibility, including qualities based on the system of relevant values. It should be noted that ethical competence implies compliance with moral norms, ethical principles and rules, considered through the concept of moral consciousness. Universal moral values are the basis for the moral and psychological qualities formation. This is how the norms of conduct for professional research activities, called professional codes, appear. The mentioned codes represent a characteristic feature of the legal specialists' moral progress, as they reflect the growing value of

the individual and reflect humanity in interpersonal relationships. Thus, in particular, communicative ethics imposes special requirements on the culture of communication, tolerance, and confidentiality for legal specialists.

Considering the research activity of legal specialists, their moral factors are strengthened, which determines the need for a personal moral code. In addition to the code, moral values are one of the features of professional ethics, including responsibility and professional duty. The moral code refers to the system of general ethical requirements that specialists should fulfill in the process of their research activities and while performing their official duties in higher educational institutions.

The rules of professional ethics for legal specialists require a certain scientific and research analysis, which allows to create a structured moral code model, defining the moral and psychological qualities and principles that are required for their implementation. Using logical analysis, we have determined the following components of professional ethics of law specialists: objectivity, corporate solidarity, etiquette, collegiality, self-improvement. These components are implemented through a number of moral and personal qualities: honesty, correctness, restraint, responsibility, politeness, sensitivity, etc.

The ethics of legal specialists obliges them to improve all the professional competences: cultural, which is manifested in tolerance towards the participants of the communicative process; language, which involves mastering the terminology of a certain science; subject, which includes familiarization with the concepts of a certain branch of science. The competence of legal specialists, their career growth, etc., depends on the specified professional competencies and the level of their possession. The requirements are met under the condition of continuous intellectual and psychological development and self-improvement.

Therefore, the ethical competence of legal specialists is distinguished at a new quality level. With a general satisfactory level of language training, special moral and psychological aspects of the legal specialists within the social sphere are often being not enough analyzed, which negatively affects their professional growth. Having changed the relevant conditions, it is necessary to develop ethical competence, which is determined by ethical and professionally important qualities, taking into account the moral and psychological aspect, as well as the knowledge about ethical principles, concepts, rules and the ability to consciously apply them in practice in order to deal with ethical issues in higher educational institutions.

References:

1. Friedman A. Ethical Competence and Professional Associations. L.: PARN, 2007. 286 p.
2. Patenaude J. Le dialogue comme competence éthique: Thèse de doctorat en philosophie. Québec, 1996. 324 p.
3. Cheetham G., Chivers G. Towards a holistic model of professional competence. *Journal of European Industrial Training*. 1996. № 20 (5). P. 20-30.

Lytvynenko Yana Valeriivna,
Lecturer of the Department of Legal
Linguistics of the National Academy of
Internal Affairs

ENGLISH TOPICS TAUGHT AT THE POLICE ACADEMY IN ROMANIA

Foreign languages teachers at the Police Academy in Romania have taken into consideration the need to identify the specific policing vocabulary to help the future police officers in their activities that require linguistic competences. In this regard, they design English topics, courses and other complementary teaching resources (glossaries, exercise books, dictionaries etc.) to be used at seminars. It represents a very hard and difficult task, as it means that the teachers of foreign languages make a great effort to learn and comprehend knowledge from other fields than the one in which they are qualified. These teaching materials can help the teachers of foreign languages to make the seminars more attractive as well as they can help the students in their individual study. Their main goal is to also develop the four classical language abilities – speaking/ listening/ reading/ writing – by means of all the materials in forms of workbooks, DVDs, CDs, audio tapes, posters etc. used at seminars.

Still their courses are aimed not only at the Police Academy students, but also all the persons from the Ministry of Home Affairs structures who are involved in international missions, participate in training courses, meetings, round tables at international level and want to develop their foreign languages skills in policing.

The topics identified for the English language courses are in accordance with the main issues related to police work in the common curricula developed for all the police workers in the European countries, such as: roles and responsibilities, police ethics, organizational structure of the police, police ranks, types of uniforms, types of police cars, weapons used by different police forces and their regime, elements of a police report, forms of crimes and punishments, police investigation and criminal procedures, crime scene investigation and evidence collecting, forms of domestic violence, stages of trafficking in human beings, forms of terrorist attacks, criminal network of the organized crime etc.

The course topics have resulted from discussions with their colleagues from the MAI (Ministry of Internal Affairs) structures, who are the beneficiaries of their university “products”, but the documentation, selection of information, course design, learning units structure, exercises, applications represent the conceptual work of academy’s teachers and are reflected in a work over years [1, 131].

Generally, the English Course books are structured into *learning units*, followed by sections containing *the keys to exercises* and some *annexes* at the end.

The information sources that were used for elaborating the content of the course were searched on the Internet sites and other references which are presented at the end of each unit, along with other links to additional sites that can be viewed by those who need more information. The content of a unit is distributed into

sections according to the importance of the topic. For instance, the unit *Police investigation* is structured into the following sections: Steps the Police May Take During an Investigation, the Investigative Role of the Police, Answering Police Questions, Who Decides to Lay Charges, Arrest – After Arrest, Police Reports, Arrest Reports, Crime or Incident Reports, What's Publicly Available, Jail & Bail, Arrest Warrants, Search, Search Warrant Filings, Crime Scene Examination – Steps of a Crime Scene Examination, Types of Evidence, DNA: The Basis of Forensics, 7 Skills of a Crime Scene Investigator etc [2].

Every unit starts with the presentation of the topic, in which various definitions, classifications, types, forms, examples are presented. The content is familiar to the students, due to their training performed in the operative structures during the semesters. What's new is the specific terminology in the foreign language they have to acquire.

The *Vocabulary* section aims at the comprehension of some general foreign language words and terms, therefore they are explained at the end of the unit content.

There is also a *sub-section* that lists Law Enforcement terms and expressions in the foreign language, which does not require necessarily the translation especially because the teachers want their students to have the pleasure of discovering themselves the meaning of the terms by using all the teaching materials mentioned above and, on the other hand, to help them learn by doing their own efforts which represents the basis for learning. This list can be used in different ways during the seminars both by teachers and students for the purpose of reaching the educational objectives of the seminar. For example, the teacher can ask students to choose some terms and use them in their own sentences in writing or verbally, or the list can help teachers in students' evaluation at the end of the unit. They think that if all the unit tasks are properly used in the class by teachers and students, then they can be sure that the aims regarding the acquisition of special policing terminology could be achieved.

The section with *Exercises* offers a variety of educational tasks in form of a series of open/closed questions, grammar and vocabulary exercises designed to assess the knowledge and practice the terminology. Solving these tasks requires the reading and learning of the content, meaning that the student must cover the theory contained in the course chapter. The variety of the exercises suggested in the course is meant to stimulate the creativity of the students as well as to make the teaching-learning process more attractive. The key to exercises will help students to evaluate themselves and can also help to the achievement of the educational goals regarding the self-study [1, 132].

The aim of the authors is that the course will contribute to the development of the students' knowledge and skills in a foreign language. They also hope that their foreign language courses will represent a valuable educational tool for all the students in the Police Academy in Romania and other beneficiaries.

References:

1. Chervase C. Active methods for language learning. *Revista academiei forțelor terestre*. 2016. N 2 (82). P. 127–135.
2. Chervase, C. English Language Course for Police: Extra-mural Classes. 2019. Румунія : Sitech.

Myroshnychenko Nataliia Oleksandrivna,
Associate Professor of Educational Scientific
Center of the Donetsk State University of
Internal Affairs, Kryvyi Rih, Candidate of
Pedagogical Sciences, Associate Professor

INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH

Since the beginning of the pandemic, and now under the martial law, education in Ukraine has been moving online, and students are starting to feel the lack of communication with teachers and peers. Interactive learning technologies have the power to immerse students in the familiar classroom atmosphere without leaving their homes.

Interactive learning is a hands-on way of transferring knowledge as opposed to passively listening to a lecture or reading assigned material. Students might perceive passive learning as boring because their opportunity for involvement is minimal. This type of education also has limited options for assessing student comprehension. On the other hand, interactivity captures students' attention, involves them in discussions, and stimulates critical thinking. So, interactive teaching is a good way to facilitate English language learning.

Interactive teaching is a special form of organizing cognitive activity, which has a specific intended goal of creating comfortable learning conditions. The essence of interactive teaching is that the learning process takes place under the condition of constant, active interaction of all students, where both the student and the teacher are equal subjects of the whole learning process. Interactive technologies are the organization of knowledge acquisition and the formation of certain skills and abilities through a set of educational and cognitive actions organized in a special way. They consist in the active interaction of students with each other and the construction of interpersonal communication in order to achieve the planned result.

There are different interactive technologies:

- cooperative learning technology – when learning is united by a common goal;
- technology of collective and group learning – it means simultaneous joint work of the whole group;
- situational technology teaching – it consists in inclusion of the student in the game;

- technology for processing situational issues – working out a solution of an issue;

- the technology of discussing questions, or debatable teaching - broad public discussion of a common issue [2, p.78].

It should be noted that interactive learning is not an end goal in itself, but only a means by which an atmosphere of creative interaction, cooperation, goodwill and understanding will be created in the classroom. While using various interactive teaching models, we can highlight the following advantages:

- the teacher can reveal himself as a consultant;
- partnership in the students group and between the teacher and students is promoted;

- the student's cognitive abilities expand;

- the ability to control the level of knowledge acquisition by students is improved;

- the high level of knowledge acquisition is brought about.

There is a wide range of interactive technologies for teaching and learning English to be introduced into the classroom in a productive and collaborative manner.

Students' attention can be drawn by using Prezi - a dynamic animated presentation tool. It has many more features than traditional PowerPoint, and it enables the teacher to zoom in on information, and add animated images or video.

If brainstorming sessions are needed, the teacher can use Padlet – a digital pinboard. Any student can add notes, images, videos, and links to the board (so the students can collaborate from their own devices), and the teacher can move them around accordingly. As the board owner, it's possible for the teacher to control accesses and delete or edit contributions.

Another fantastic interactive education tool for students of any level is Quizlet - a virtual flashcard app. You simply write the question or prompt on one side and the answer on the other, and you can flick through the deck randomly. It's perfect for revising for end-of-year exams.

StoryJumper is ideal for creative writing classes, and it helps classrooms make their own digital stories. The teacher can load this program onto his interactive display and give students turns to create their own part of the story, or it's possible to add multiple students to a storybook and invite them to work on the project together.

With Tiny Tap the teacher can include some games into the lesson. All of the games are educational and can be played in classroom settings.

To sum it up, one can't deny that online learning tools seemed successful back when their role was just to complement the conventional classroom. However, now they are emerging as the main method of education and there is a very real possibility that distance learning and interactive technologies will persist even some time after all these sorrowful events in our country.

References:

1. Nehme M. E-Learning and Student's Motivation. *Legal Education Review*, Sydney, Vol. 20, No. 1/2, 2010, pp. 223-239.
2. Trowsdale J. Evaluating *The Imagineerium*: The Trowsdale Indices of Confidence in Competence, Creativity and Learning (TICCCL). *Thinking Skills and Creativity*, Volume 32, 2019, pp. 75-81, <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2019.01.004>

Сторожук Ольга Юрївна,

викладач кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ

LANGUAGE BARRIERS IN POLICE WORK: IMPORTANCE OF ENGLISH COMMUNICATION SKILLS

The majority of the police face many difficulties while speak in English language, especially when they were subjected to the spoken English. Moreover, this weakness is a vital problem for those officers in dealing with foreigners. The problem of speaking English language for the police officers started from the basic levels which made them unable to speak English fluently.

Speaking is “the process of building and sharing meaning through the use of verbal and non-verbal symbols, in a variety of contexts”, also “speaking is a productive oral skill. It consists of producing systematic verbal utterances to convey meaning”. [1] Among the four skills, speaking is one of the most important productive skills. Speaking is an important part of second language learning and teaching. It is an interactive process of constructing meaning that involves producing and receiving and processing information. [1] Being able to verbally communicate effectively to other individuals or to groups is essential in school, business, as well as their personal life. There are three kinds of speaking situation:

First: Interactive speaking situation is face-to-face conversations and telephone calls, in which speakers are alternately listening and speaking, and in which they have a chance to ask for clarification, repetition, or slower speech from their conversation partner.

Second: Interactive speaking situation is when giving a speech to a live audience, where the convention is that the audience does not interrupt the speech. The speaker nevertheless can see the audience and judge from the expressions on their faces and body language whether or not he or she is being understood.

Third: Non-interactive speaking situation is when recording a speech. Effective speaking: stated that when speaking in English to people, who speak English, speakers should know their objectives and pronounce words clearly. Moreover, they should respect cultural differences and adapt speaking style to the other person's. Therefore, different cultures may interpret and practice communication differently. [3]

Learners assess their success in language learning in terms of their feeling about how well they have improved in their spoken language proficiency. To approach the goal, in teaching strategies, the focus should be upon those really needed by the students.

Police officers are weak in speaking English often. There are many reasons causing the weakness in speaking. English language curriculum in the previous stages of the educational system did not focus on speaking skills. The weakness of the police officers' speaking abilities came as a result of their weakness in the bases of English language. Lack of the foreign activities in Ukraine leads police officers to neglect the development of speaking skill in English language.

For English beginners, the difficulty of listening comprehension is simply too many new and unfamiliar words. The listening comprehension problem is when learners listen to an English speaker, they not only have to recognize words by hearing them, but they also have to recognize the words very quickly. Learners must be able to recognize and understand words immediately because, if they pause to think, the English speaker will keep speaking and learners will not comprehend what he/she says. Even learners who have studied for years, they often still find listening comprehension quite difficult. Therefore, it is very important to maintain the listening fluency and the ability to recognize and understand English words and phrases punctually when learners perceive them. To improve listening skill, learners can learn through many good practices: listening to the radio, to tapes, to native English speakers, and even to non-native speakers of English. However, listening takes time because of some barriers such as worry, fear, semantics and language differences, and noise.[3] To be successful and fluent in speaking skill, we should know the components underlying speaking skills proficiency as follows:

1) Grammatical competence. Learners must have the knowledge of words and sentences; that is, they must understand how words are segmented into various sounds, and how sentences are stressed in particular ways. Thus, grammatical competence enables learners to use and understand English language structures accurately and unhesitatingly, which contributes to their fluency.

2) Discourse competence. Learners must develop discourse competence, which is concerned with inter-essential relationships. Discourse Competence can be seen as the ability to understand, create and develop forms of the language that are longer than sentences (stories, conversations, letters, ...) with the appropriate cohesion, coherence and rhetorical organization to combine ideas.

3) Sociolinguistic competence. Learners must have competence which involves knowing what is expected socially and culturally; that is, learners must acquire the rules and norms governing the appropriate timing and realization of speech acts.

4) Strategic competence. Strategic competence is the way learners manipulate language in order to meet communicative goals.[4]

When emergency strikes, immediate and effective communication is key: a crisis is no time to stop for translation. Within the greater field of criminal justice,

law enforcement officers act on the front lines of the law to maintain authority and keep us safe. When officers are able to speak the same language as the individuals they encounter, they enhance communication, promote safety, and prevent dangerous misunderstandings or unnecessarily violent escalations.

Список використаних джерел:

1. Chaney, A.L. T.L. Burk. Teaching Oral Communication in Grades K-8. Boston
2. Hutchinson, T. & Walters, A. English for Specific Purposes. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Brown, H. D. (1994). Principles of Language Learning and Teaching. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc

Zdrazhevskya Lubov Serhiivna,
Instructor of the Odesa State University
of Internal Affairs, Kherson Faculty,
Lytvynenko Natalia,
Student of 20PZds, Odesa State University
of Internal Affairs, Kherson Faculty

VOLUNTEERING AS A WAY OF FORMATION OF THE PERSONALITY OF A FUTURE LAWYER

On the 24 th of February, 2022 the world saw the edge between light and darkness, good and evil, life and death. That edge was in Ukraine , and it was caused by russian aggression. All progressive humanity realized the need to support our country in all possible ways in this unjust war.

A huge number of international institutions lent a hand to Ukrainian people. At the same time thousands of Ukrainians who suffered as the result of russian terror received help from numerous charitable organizations, foundations and even individuals. They helped us in different directions. Such organizations attracted billions hryvnias of monetary assistance, tons of humanitarian aid, charitable events and promotions were held in Ukraine and Europe, refugees were accepted and provided with all necessary things in the large number of countries.

The charity organizations help in the following areas: humanitarian food and hygiene kits, refugees and Internally Displaced Persons‘ (IDP) employment and retraining, projects of social adaptation, making a donation, construction of social housing, financial assistance ,corporate social responsibility, providing legal advice and a lot of other areas.

Moreover, despite the fact that the people of Ukraine are facing a range of challenges and difficulties, a lot of them have also become volunteers. A huge mass of people have realized that they can be useful without weapons in hands.

But our inner volunteering has ways which differ from the international ones. We have more alternatives and everyone can choose a direction for him\herself and bring Victory Day closer.

It can be:

Assistance in the information war:

- to join the people of creative professions for the information war
- to call on world business to leave the russian market
- to disseminate information on social networks with the internet army

Assistance to health care facilities:

- make a list with the addresses of blood donation points in a Google document

- to take part in formation of shelters for patients

- to take part in collection of medicines for the hospitals in cities where military operations are being conducted

- to participate in cooking for pharmacies and hospitals

Help for defenders:

- to take part in collection of equipment and medicines

- to collect things and medicines for the territorial defense of cities where military operations are being conducted

- to provide things at checkpoints, gathering resources for maintenance

- to collect things for newcomers to the territorial defence

- to take part in collection of humanitarian aid

Refugee assistance:

- to perform coordination of IDPs

- to gather things for refugees

- to help in cooking for evacuees

- to perform fundraising for refugees at the border, asylum, assistance in evacuating people

- to help people leaving the occupied territories

Psychological help:

- to become a volunteer psychologist of the National Psychological Association

Car volunteering:

- to provide transport to deliver water to the animal shelter

- to help in transportation and delivery of humanitarian aid

- to find cars for The Return Alive Foundation [1]

And all mentioned above is far from a comprehensive list of volunteering directions. Lots of people engaged in voluntary work might not consider themselves as volunteers. They may see themselves as 'just helping out' or 'lending a hand'. In this connection, let's look at the definition and short characteristics of volunteering.

Volunteering is giving your time to help someone else or a cause you care about, simply because you want to and without expecting payment. In many countries volunteers make an important contribution to community life. The list of things that volunteers do is almost endless [2].

You could be a sports coach, fundraiser, committee member, gardener, volunteer driver or dog walker. You can choose what you want to do, though it always helps to get involved in something you care about or are interested in.

You are never too old or young to volunteer. Your age may in fact make you more suitable for some particular kinds of volunteering. There is no general legal restriction on volunteering by children in not-for-profit organizations.

One more important thing, not only the suffered party has the impact of volunteering. Volunteers themselves can also have significant benefits from their volunteer work.

Volunteering helps people make new friends, increases their confidence and lets them play a part in their community. It can also give them a better chance of getting paid work, improving their career prospects by helping them to:

- learn new skills
- practise the skills they have
- build their confidence
- discover new hobbies and interests
- meet people who can help them find paid work
- include volunteering experience on their CV
- show employers they can keep regular hours and handle commitment
- have things to talk about in a job interview
- get references

Other benefits of volunteering include:

- having fun doing something they have never tried before
- a sense of satisfaction and achievement
- the opportunity to make new friends with people from diverse backgrounds and experiences

Some of these impacts are practical but, as far as I am concerned, the most important and significant are those which shape students' personalities. It is evident to everyone that volunteering makes people more organized, patient, composed, confident, emotional balanced and social person. And exactly these characteristics are inherent in the personality of a successful lawyer.

To sum up, taking part in volunteering with its bottomless range of opportunities and directions does make a positive impact into further development and continuing growth of a future lawyer's personality.

References:

1. Volunteering in Ukraine: list of opportunities. URL.: <https://visitukraine.today/blog/168/volunteering-in-ukraine-list-of-opportunities>
2. Becoming a volunteer. URL.: <https://www.nidirect.gov.uk/articles/becoming-volunteer/>

3. Support Ukraine with the Charity Fund Hope UA. URL.: <https://www.hope-ua.com/post/support-ukraine-with-the-charity-fund-hope-ua?gclid=CjwKCAjwo7>

4. On amendments to the Law of Ukraine ‘On Volunteering’ regarding support for volunteering. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2519-20#Text>

Антонян Ірина Михайлівна,
старший викладач Національної академії
Національної гвардії України

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

При вивченні іноземних мов велику роль відіграють психологічні аспекти. Важливо розвивати мотивацію та інтерес до мови, що вивчається. При розвитку комунікативних здібностей необхідно активізувати завдання, які б допомогли подолати, так званій, мовний бар'єр.

Мотивація досягнення успіху є ключовим чинником результативності навчання іноземної мови. Серед мотивів можуть бути:

- інтерес до культури країн, мова яких вивчається;
- бажання розвивати комунікативні навички та вміння у різних сферах спілкування;
- прагнення розширити знання в галузі мови, що вивчається.
- На навчальних заняттях мотиви можуть бути більш конкретними залежно від теми, цілей та завдань навчання.

Під час реалізації цілей комунікативного спілкування іноземною мовою треба враховувати особистісні якості тих, хто навчається, та їхні особливості. Необхідно враховувати найбільш значущі риси властивостей особистості. Це можуть бути: особистий досвід, досвід професійної діяльності, коло інтересів і бажань, його світогляд, статус у колективі.

Вивчення іноземної мови здійснюється з метою отримання певної інформації з прочитаних текстів, перегляду кінофільмів, відео, розучування віршів і пісень, що може широко використовуватися в пізнавальній діяльності вивчаючих мову. Однак часто особисті психологічні бар'єри, боязнь говорити іноземною мовою, невпевненість і страх стають психологічною проблемою під час навчання. З психологічного погляду мовленнєве спілкування має на увазі процес взаємодії учасників спілкування, цілей спілкування, тем, ситуацій спілкування і лінгвістичних засобів, які використовуються для висловлювання в конкретній ситуації спілкування. Мовленнєві дії можливі в тому разі, коли володіння мовним і мовленнєвим матеріалом доведене до рівня навичок і вмінь. Мовні вміння сприяють розвитку творчої діяльності, до якої включені емоційна та інтелектуальна сфери, уява та уявлення мовця. Тому формування вмінь і навичок

спілкування становить психологічний компонент змісту навчання іноземної мови.

Взаємини з навколишнім світом кожен із нас вибудовує по-різному. Психологи виділили два основних типи людської особистості: інтроверт і екстраверт. Тип особистості може вплинути на процес вивчення іноземної мови. Знаючи тип особистості людини, можна бачити її сильні та слабкі сторони під час навчання. Інтроверт часто знає, що треба сказати, але не наважується це зробити. Таким чином, він не застосовує активно на практиці отримані знання і не набуває досвіду спілкування з іншомовним співрозмовником. Але інтроверти вміють слухати людей і точніше сприймають сказане. У них великий пасивний словниковий запас. Інтроверти - хороші письменники, оскільки письмова мова не вимагає швидкої реакції. Вивчення іноземної мови по Скайпу може бути для них як один із способів "розговоритися".

Екстравертам, навпаки, подобається спілкуватися. Екстраверту легше почати спілкування іноземною мовою. Його бажання спілкуватися дуже велике, і він забуває про сором'язливість і страх перед спілкуванням. Екстраверт легко може бути залучений до комунікативної діяльності, але він часто відчуває труднощі зі сприйняттям іноземної мови на слух. Пасивний словниковий запас екстраверта бідніший, ніж в інтроверта. А ось великий активний запас слів і виразів дозволяє йому легко спілкуватися іноземною мовою. Екстравертам можна рекомендувати занурення в іншомовне середовище, програми навчання за обміном, групові курси навчання іноземної мови.

Міжособистісне спілкування виступає психологічним чинником під час навчання іноземної мови. Говорячи про психологічні особливості спілкування, слід звернути увагу на її психосоматичну сторону - мову жестів. Під час навчання міжособистісному спілкуванню знайомство з невербальною мовою, мімікою та жестами становитиме інтерес для всіх, хто навчається. Важливо врахувати психофізіологічні симптоми емоційного стану та некомунікативні рухи, що належать до соматичної мови. До емоційних симптомів належать некомунікативні рухи, що дають змогу судити про внутрішній емоційний стан мовця, який використовує їх під час паузи в мовленні. Сюди відносяться звички, спрямовані для зняття внутрішньої напруги (кусати губи); рухи, спрямовані на якийсь предмет, який є на тому, хто говорить (крутити каблучку на пальці, торкатися гудзиків); рухи, спрямовані на якийсь предмет в оточенні того, хто говорить (крутити в руках ручку, олівець). Знання культури дасть змогу опанувати аспекти невербального спілкування під час вивчення іноземної мови. Слід приділяти увагу і принципам етикетного спілкування, таким як: стриманість, ввічливість, використання стандартних мовленнєвих формул у стандартних ситуаціях спілкування. Велике значення в навчанні іноземної мови приділяється психічним пізнавальним процесам: пам'яті та увазі. Щоби навчання зробити більш ефективним, необхідно враховувати психологічні

особливості сприйняття інформації. Існує три способи сприйняття інформації:

1. візуальний (тут задіяно зір),
2. аудіальний (через слух);
3. кінестетичний (заснований на відчуттях і почуттях)

Перший спосіб потребує широкого використання наочних посібників: книжок, відео, графіків, фотографій. Навчання в другому випадку краще проводити в парах і групах та приділяти більше уваги аудіюванню. У навчанні кінестетиків краще використовувати фізичні вправи, ігри, експерименти.

Психологічні аспекти навчання мови визначають мету і завдання викладання іноземної мови, мотивацію, інтерес, тих хто навчається, методи і підходи до навчання. Таким чином, психологія відіграє важливу роль у вивченні іноземної мови. Вивчення іноземної мови тісно пов'язане з особистісним, загальноінтелектуальним і загальнокультурним розвитком людини.

Список використаних джерел:

1. Коваленко Н. П., Боброва Н. О., Ганчо О. В., Зачепило С. В. Мотивація студентів як запорука успішного професійного розвитку. *Медична освіта*. 2020. № 3. С.43-48.

2. Лозова О. М. Психологічні аспекти засвоєння іноземної мови: навчально-методичний посібник. Київ, 2010. 102 с.

Богуцький Вадим Миколайович,
доцент кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук, доцент

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ МАЙБУТНІМ ПРАВНИКАМ

У сучасному світі, де все легше долати кордони різних країн, значення англійської мови помітно зростає. Глобалізація та прискорення обміну інформацією вимагають знання мови міжнародного спілкування, її особливостей та використання термінології в галузі права та суміжних професіях.

У період глобалізації з його швидким розвитком знань суспільство вимагає міждисциплінарного підходу до викладання іноземних мов. На те, що англійська мова набуває все більшого значення в сучасній правничій комунікації, певною мірою вказує значне поширення англійської мови в юридичних навчальних закладах по всьому світу.

Надзвичайно актуальним є дослідження ролі англійської мови у навчанні студентів-правників та доведення важливості англійської мови в сучасному світі. Існує багато свідчень того, що значення англійської мови помітно зростає, зокрема, у сфері підвищення кваліфікації викладачів юридичних університетів, аби розвивати вміння знаходити якісні дані та інформацію про останні наукові відкриття та дослідження, а також поповнювати запас знань сучасною інформацією. Володіння мовою має вирішальне значення для фахівців у галузі права, оскільки вони спілкуються з колегами, клієнтами та представниками інших різноманітних професій.

Англійська – мова світової спільноти [1], нею розмовляють понад 700 мільйонів людей у всьому світі. У сучасних реаліях англійська мова набула глобального характеру, оскільки проникла в усі сфери життя суспільства: право, медицину, високоточну техніку, індустрію моди, культуру тощо. Кожна освічена людина розуміє і усвідомлює наскільки важливо володіти англійською мовою, оскільки сьогодні найбільш конкурентоспроможними на ринку праці є ті спеціалісти, в резюме яких, окрім досвіду, зазначено знання кількох іноземних мов. У спілкуванні також очевидним є прямий зв'язок між мовою і культурою.

Очевидним є і те, що наука і право 21-го століття в англомовних і європейських країнах знаходяться на високотехнологічному рівні, що дозволяє проводити наукові дослідження і експерименти, а також знаходити відповіді на питання щодо юридичного врегулювання тих чи тих проблем. Безсумнівно, статті англійською мовою з права мають безперечну цінність. Пошук однієї і тієї ж інформації в інтернет-джерелах матиме різний результат, якщо шукати її на українськомовних і англомовних сайтах. Англомовні статті рясно ілюстровані, текст без зайвих слів, інформація подається чітко та лаконічно [2]. Це, на нашу думку, одна з головних переваг знання англійської мови у навчанні студентів-правників. Друга перевага, також не менш важлива за першу, полягає в тому, що знання англійської мови може врятувати людині життя. Це дійсно факт, з яким люди стикаються дуже часто. Тому тут не можна не погодитись із висловом Френсіса Бекона «знання – світло, а незнання – темрява».

Отже, оволодіння англійською мовою стає обов'язковим для набуття навичок читання та хорошого розуміння юридичної літератури англійською мовою, щоб досягти належного рівня спілкування з колегами в інших країнах, відомих своїми значними досягненнями в галузі права.

Список використаних джерел:

1. Jordan, R. R. *English for Academic Purposes: A Guide and Resource Book for Teachers*. Cambridge : Cambridge University Press. 1997. URL: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511733062>

2. Raikan, Y., Sonayim, K., Gulsina, Z., Dinara, S., Rita, D., Aisynai, A., Zeinegul, M., Bekzada, A., & Kosmira, D. Integration of National Languages through a Global Communication System: Culture Reflection. *Open Journal of Philosophy*, 10, 482-493. 2020. URL: <https://doi.org/10.4236/ojpp.2020.104034>

Борисова Валерія Сергіївна
здобувачка вищої освіти 1 курсу
Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Царьова Ірина Валеріївна
професорка кафедри українознавства
та іноземних мов,
докторка філологічних наук, доцентка
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Мова і війна завжди були тісно пов'язані між собою. Війна, як правило, супроводжується загостренням мовних проблем і може призвести до знищення мовної культури, перетворення її на політичну зброю та інструмент маніпуляції масами.

У зоні бойових дій мова може стати місцевим інструментом пропаганди, що допомагає утримувати підтримку населення. Також може виникнути необхідність перекладати документи та комунікувати з місцевим населенням на різних мовах. Це може створити проблеми та ускладнити роботу армії та інших правоохоронних органів.

Крім того, війна може призвести до знищення мовної культури та мовних ресурсів. Мовні закони та права можуть бути змінені, а мовні меншинства можуть бути піддані пресингу. У таких випадках, важливо зберігати та захищати мовну культуру та ресурси від можливих негативних наслідків війни [3].

Також важливо звернути увагу на мовний аспект під час переговорів про мир, зокрема, на визнання мовних прав та належне врахування мовної культури кожної зі сторін. Це може сприяти зменшенню конфлікту та забезпеченню мирного врегулювання.

Сьогодні, в епоху інформаційних технологій, створення нових слів та термінів стало звичайним явищем. Зокрема, українська мова активно збагачується неологізмами, які несуть в собі політичний та соціальний зміст [3].

Один з таких неологізмів – *rushism*, або рашизм, що описує російську форму фашизму, що ґрунтується на ненависті до ліберальної демократії.

Іншим прикладом є термін *rushist*, що використовується для опису послідовників експансіоністської ідеології російського уряду путіна [4].

Ще один неологізм – *orcs*, або орки, використовується для опису ворогів, яких не вважають за людей. Цей термін був створений за аналогією з потворами з трилогії «Володар кілець» Джона Толкіна.

До інших неологізмів української мови належать дієслово *chornobaites*, що описує тих, хто повторює ті самі помилки та отримує той самий незадовільний результат, та фраза *tractortroops*, яка використовується для опису українських фермерів, що використовували свої трактори для буксирування російських танків та іншої зброї з поля бою [3, 4].

Історія свідчить про те, що війни та конфлікти спонукають людей до створення нових слів та термінів, що відображають сучасну реальність. Неологізми стають своєрідними елементами культурної спадщини, які передаються з покоління в покоління.

Зазначимо, що тема «тракторних військ» здобула перемогу в конкурсі на найкращий ескіз нової поштової марки «Доброго вечора, ми з України!» Високою продуктивністю відрізняються також нові англомовні слова й терміни в геополітичній сфері, які з'явилися на тлі повномасштабної війни. Наприклад, *macronite* – макроніти, відоме дієслово, яке можна тлумачити як «бути дуже стурбованим, але насправді відмовлятися допомогти». Слово з'явилося унаслідок розчарування через бездіяльність президента Франції щодо російського вторгнення в Україну [4].

Ще одним неологізмом, яким поповнився англомовний військовий сленг, стало слово *putinversteh*, запозичення з німецької (*putin* і *verstehen* – розуміти), яке можна тлумачити, як «той, хто намагається пояснити чи виправдати російського президента та його політику».

Лексична інновація виявилася настільки влучною, що її швидко стали використовувати й в інших мовах і навіть уключили в англомовну версію Вікіпедії. Якщо спочатку слово *putinversteh* мало досить іронічний відтінок, то під час загострення в процесі повномасштабної війни воно стало практично лайкою.

Найбільша кількість тих, хто намагається виправдовувати політику російського президента, виявилася серед правопопулістів, хоча коло було досить широким – політики, які дотримувалися такої позиції, траплялися ще до початку вторгнення російських військ в Україну практично у всіх партіях Німеччини. Однак на тлі війни, що триває, кількість *putinversteh* [3].

Аналіз лексичних інновацій свідчить про тісний зв'язок між війною та лексичними перетвореннями в англійській мові, про стійку тенденцію до високого рівня емоційного складника в процесі утворення нової лексики і її яскраво виражену негативну конотацію.

Отже, мова і війна є нерозривно пов'язаними явищами. Важливо зберігати мовну культуру та ресурси в найбільш вразливих місцях, підтримувати мовні права та захищати мовні меншини. Також важливо

розглядати мовну проблематику як один з аспектів війни та мирних переговорів.

Список використаних джерел:

1. Бойко Олеся. Абетка повномасштабної війни: які слова ввійшли в ужиток і чому. URL: <https://chytomo.com/abetka-povnomasshtabnoi-vijny-iaki-slova-vvijshly-v-uzhytok-i-chomu/>

2. Mansur Mirovalev. ‘Orcs’ and ‘Rashists’: Ukraine’s new language of war. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2022/5/3/orcs-and-rashists-ukraines-new-language-of-war>

3. Sheftalovich Zoya. The Rashists from Mordor vs. the Tractor Troops: Ukraine’s new language of war. An English-language guide to Ukrainian slang. URL: <https://www.politico.eu/article/rashists-mordor-tractor-troops-ukraines-new-language-of-war/>

4. Tsareva I. Russian-ukrainian war (2014–2022): words that have acquired new meanings. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects*: Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. 1436 p. P. 804-812.

Бурмистрова Єлизавета,

курсантка Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції, Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Царьова Ірина Валеріївна,

професор кафедри українознавства та іноземних мов, доктор філологічних наук, доцент Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК НЕОБХІДНИЙ СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Професійне спілкування є невід’ємною складовою будь-якої діяльності, адже воно є основою ефективної комунікації між колегами, клієнтами, партнерами та іншими учасниками процесу. Інформація передається через слова, жести, міміку, тому важливо мати розвинуті комунікативні навички.

Компетентність у всіх видах спілкування полягає в досягненні трьох рівнів адекватності: комунікативної, інтерактивної та перцептивної. Комунікативна компетентність включає в себе широке коло умінь, серед яких

можна виділити вербальне та невербальне спілкування, розподіл уваги, соціальну перцепцію, прогнозування реакції партнера та керування поведінкою в спілкуванні [4, с. 5].

Зокрема, уміння вербального і невербального спілкування є основними вміннями, які потрібні для успішного спілкування. Важливо говорити зрозуміло, слухати активно та використовувати жести, міміку та інші невербальні засоби для підсилення ефекту повідомлення [2, с. 69].

Розподіл уваги допомагає виявити головне і найважливіше у повідомленні партнера, що сприяє ефективному спілкуванню. Уміння соціальної перцепції дозволяє сприймати та розуміти внутрішній стан партнера за зовнішніми ознаками, що робить можливим більш глибоке та продуктивне спілкування.

Комунікативна компетентність є важливою складовою успіху в будь-якій сфері життя, особливо в професійній. Вона включає три компоненти: когнітивний, емоційно-оцінний та поведінковий [4, с. 12].

Когнітивний компонент передбачає знання мови та знання з теорії та психології спілкування. Також до нього відносяться знання правил ділового етикету та інтеркультурних умовностей, знання засобів впливу на людей та прийомів справляти враження, вміння формувати імідж та знання засобів і прийомів встановлення, підтримки і завершення мовленнєвого контакту для досягнення певної мети.

Емоційно-оцінний компонент включає мотиви вибору професії, інтерес до обраної професії, прийняття себе та інших та установки у професійному спілкуванні. Поведінковий компонент включає уміння кодувати і декодувати повідомлення за вербальними і невербальними каналами комунікації, володіння технікою спілкування, ситуативну адаптивність у професійно значущих ситуаціях, уміння справляти враження та досвід використання засобів впливу на людей [Там само, с. 17].

Комунікативна компетентність поєднує життєві цінності, мотиви, знання, вміння та навички, а також риси та якості людини. Важливими складовими є вміння та готовність будувати контакти з людьми, спілкуватися, управляти своїм емоційним станом та вирішувати конфліктні ситуації [1, с. 15].

Комунікативна компетентність є надзвичайно важливим аспектом сучасного життя. Вона не обмежується лише знаннями мови, а складається зі здатності ефективно спілкуватися з людьми, володіння мовними техніками та навичками, а також культурної грамотності. Основним завданням є формування комунікативної компетентності фахівців, що вимагає відповідного організаційно-методичного забезпечення навчального процесу [2, с. 42].

Для досягнення успіху у формуванні комунікативної компетентності, необхідно мати не лише професійну компетентність, а й педагогічну майстерність. Суттєвим чинником є створення мотиваційної основи для

активної участі здобувачів у навчальному процесі та залучення їх до оволодіння технологіями компетентного спілкування[3].

Окрім цього, слід пам'ятати, що комунікативна компетентність – це інтегроване та комплексне явище, що поєднує в собі багато аспектів. До них входять знання, уміння та навички, здатності особистості, а також показники загальної культури.

Отже, формування комунікативної компетентності вимагає комплексного підходу, у якому необхідно враховувати різноманітні аспекти. Відповідне організаційно-методичне забезпечення, професійна компетентність та педагогічна майстерність, мотиваційна основа активності – це лише деякі з ключових умов, які слід враховувати при формуванні комунікативної компетентності у майбутніх фахівців.

Список використаної літератури:

1. Лугова А.О. Дослідницька компетентність та сутність її впливу на майбутніх учителів іноземних мов у процесі професійної підготовки. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка*. Чернігів : НУЧК, 2019. Вип. 4 (160). С. 170 – 175.

2. Царьова І. В. Сучасний український юридичний текст: лексико-дериваційна структура Дніпро: ЛІРА, 2020. 446 с.

3. Царьова І. В. Юрислінгвістичні ознаки понять честі та гідності. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72) № 2, 2022. С. 45-50.

4. Biljakowska Olha. «Softskills» як необхідна складова якісної професійної підготовки майбутнього вчителя. *Uniwersytet Humanistyczno-przyrodniczy im. Jana Długosza w Czestochowe. Rocznik Polsko-Ukrainski*. 2018. P. 175-185.

Василенко Олена Вікторівна,
професор кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат педагогічних наук, доцент

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ГРАМОТНОСТІ

Розвиток сучасного ринку праці в усьому світі характеризується певними тенденціями, що визначатимуть специфіку професійної діяльності фахівця будь-якої галузі та, відповідно, мають бути враховані ще на етапі навчання в системі вищої освіти. В умовах інформаційного суспільства, коли інформація та знання стають джерелами вартості, а праця – більш складною та різноманітною, виникають нові гнучкі форми зайнятості. Під впливом процесів глобалізації та розвитку технологій поширення набувають

віртуальна зайнятість та дистанційні форми праці. В результаті від сьогоднішнього фахівця вимагаються такі якості, як: 1) мобільність, здатність адаптуватися до різкої зміни умов життя, професій та культурного середовища; 2) володіння іноземними мовами та навичками міжкультурного спілкування для взаємодії з людьми з будь-якої частини світу. Тобто, мовна компетентність фахівця стає невід'ємною складовою загальної професійної компетентності і потребує вдосконалення [4].

Крім того, сучасні суспільно-економічні зміни вимагають від фахівця володіння не лише професійними компетентностями, а й тими знаннями й уміннями, що забезпечують його повноцінне функціонування в інформаційному світі, його ефективну діяльність як в житті суспільства, так і для власного розвитку. Таку здатність людини вступати у відносини із зовнішнім середовищем, максимально швидко адаптуватися та успішно існувати в ньому визначають як *функціональну грамотність* [2]. Поняття функціональної грамотності було введено в науковий обіг у 60-ті роки ХХ ст., і вперше прозвучало на Всесвітньому конгресі з ліквідації неграмотності у Тегерані у 1965 р., але активні наукові дослідження цієї проблеми розпочалися з кінця ХХ ст.

У педагогічних джерелах функціональну грамотність розглядають як:

- здатність використовувати універсальні методи діяльності з метою вирішення проблем соціальної адаптації на основі застосування правил, норм щодо конкретної ситуації;
- рівень освіченості, що характеризує здатність майбутнього фахівця вирішувати стандартні життєві та професійні завдання у різних сферах діяльності на підставі переважно прикладних знань;
- здатність людини вступати у відносини із зовнішнім середовищем, адаптуватися і функціонувати у ньому [1, с. 76].

Радою Європи було визначено такі ключові компетентності, що забезпечують готовність людини до адаптації та самореалізації в умовах сучасного інформаційного суспільства: 1) соціально-політична компетентність, або готовність до рішення проблем, зокрема психологічну готовність брати на себе відповідальність за самостійно прийняті рішення; 2) інформаційна компетентність – готовність працювати з сучасними джерелами інформації в професійній і побутовій сферах діяльності; 3) комунікативна компетентність, що життєво потрібна для професійного функціонування у будь-якій галузі; 4) соціокультурна компетентність – готовність та здатність жити і взаємодіяти у сучасному полікультурному світі [1, с. 77].

Попри теоретичні дослідження функціональної грамотності, на практиці частіше відмічають проблеми, пов'язані з її відсутністю. Наприклад, функціонально неграмотна людина може вміти читати, але бути нездатною осмислити оголошення про вакансії, написати власне резюме, заповнити банківські чи інші документи і т. д., що є вкрай необхідними навичками в сучасному суспільстві. З урахуванням необхідного рівня освіченості людини

в розвинених країнах, до проявів функціональної неграмотності відносять: стереотипність мислення; невміння застосовувати знання й уміння на практиці; низький рівень культури; пасивну поведінку (життєва позиція); пасивне читання (небажання читати); невміння зробити висновок з прочитаного тексту, вирішити завдання з декількох дій, написати твір, скласти різні документи; нездатність аргументувати і відстоювати власну позицію тощо [2].

Проведене у Німеччині масштабне дослідження виявило, що близько 7,5 млн. дорослих у віці від 18 до 64 років, тобто майже кожний десятий житель, є функціонально неграмотними, при тому половина з них мають професію [7]. Також доведено, що у розвинених країнах рівень функціональної грамотності людини пропорційний рівню доходів громадян. Так, серед населення США 43% тих, хто живе за межею бідності, є функціонально неграмотними, і лише 4% володіють високим рівнем грамотності [7].

За даними ЮНЕСКО, в 129 країнах світу збираються й аналізуються статистичні дані щодо таких аспектів функціональної грамотності, як: наявність у громадян професійної і технічної освіти, рівень загальної грамотності населення, рівень володіння офіційними та іноземними мовами, а також володіння валеологічними й екологічними навичками, інформаційно-комунікаційними технологіями, рівень цивільно-правової освіченості громадян [6, с. 93]. У 97 країнах світу існують певні закони, правові акти, проводяться державні і громадські заходи та ініціативи щодо підвищення рівня функціональної грамотності населення [6, с. 42].

Враховуючи те, що володіння іноземними мовами (ІМ), як і в цілому, комунікативними, соціокультурними та іншими компетентностями, є складовими функціональної грамотності та необхідні для кожного майбутнього фахівця, *іншомовна підготовка* студентів у ВЗО має широкі можливості для формування даних умінь та навичок.

Саме заняття з ІМ, що базуються на комунікативному підході, сприяють розвитку *комунікативної компетентності* (КК) студентів. Згідно із загальноєвропейськими рекомендаціями Ради Європи, метою є не просто вивчення будь-якої мови, а вільне спілкування цією мовою, тобто формування у студентів *іншомовної комунікативної компетентності*. До структури КК належать: мовленнєва компетенція (аудіювання, говоріння, читання, письмо); мовна компетенція (лексичні, фонетичні, орфографічні знання); дискурсивна компетенція; соціокультурна та соціолінгвістична компетенція; стратегічна компетенція [3]. Студент повинен уміти здійснювати усне спілкування, розуміти на слух різну інформацію, логічно структурувати й передавати свої висловлювання, обирати ефективні стратегії для розв'язання будь-якої проблеми. Основними факторами, які впливають на формування комунікативної компетентності студентів у процесі навчання, вважають професійну спрямованість, гуманістичний стиль спілкування, орієнтацію на комунікативну культуру як на професійну цінність.

Комунікативна компетентність студентів, формування якої є метою навчання ІМ, реалізується у здатності до мовного спілкування; це здатність особи застосовувати у конкретному виді спілкування знання мови, а також навички роботи в групі, володіння різними соціальними ролями та взаємодії з людьми. Крім володіння мовою КК передбачає уміння вступати в комунікацію, доводити свою точку зору, культуру спілкування (уміння слухати, підтримати розмову, завершити діалог). [4]

Комунікативна спрямованість навчання є передумовою успіху в практичному оволодінні студентами ІМ. Комунікативний метод навчання з'явився в 60–70-х роках минулого століття у Британії, коли англійська мова поступово почала набувати статусу мови міжнародного спілкування. Методика представляє собою сукупність прийомів, покликаних навчити ефективного спілкування в мовному середовищі. Одним з основних прийомів цього методу є імітація ситуацій з реального життя, покликаних стимулювати студентів до активного «говоріння». Також важливо, щоб теми були живими, пов'язаними з повсякденним життям студентів, важливими для них проблемами. [3]

Сучасні комунікативні методики навчання ІМ пропонують широке впровадження в навчальний процес активних методів і форм роботи для свідомого засвоєння матеріалу. На практиці виявили високу ефективність такі форм роботи як парна, групова і робота в команді, в тому числі такі методи, як: внутрішні (зовнішні) кола (inside/outside circles); мозковий шторм (brain storm); читання зигзагом (jigsaw reading); обмін думками (think-pair-share); парні інтерв'ю (pair-interviews) та інші. Розвитку КК сприяють також спеціальні прийоми організації навчальної діяльності, наприклад: «мікрофон», незакінчені речення, «карусель», «акваріум», рольові ігри, дискусії тощо. [4]

На заняттях з ІМ можливе успішне формування *соціо- та міжкультурних компетентностей* студентів, що забезпечується сукупністю таких педагогічних умов: створення полікультурного середовища, застосування інтерактивних методів і технологій навчання (проекти, ділові ігри, тренінги, моделювання ситуацій міжкультурної взаємодії з їх наступним аналізом тощо).

Водночас використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних освітніх технологій під час іншомовної підготовки дозволяє ефективно формувати *інформаційну компетентність* студентів як одну з основних професійних якостей, необхідних сучасному фахівцю. Ці технології передбачають роботу з навчальними комп'ютерними програмами з ІМ (мультимедіа), дистанційні технології, використання інтернет-ресурсів, створення презентацій в програмі PowerPoint, навчання ІМ в комп'ютерному середовищі (форуми, блоги, електронна пошта), новітні тестові технології (комп'ютерні тестування з метою контролю результатів навчання студентів)[4].

Таким чином, у зв'язку зі швидкими змінами, що відбуваються в економічній і соціальній інфраструктурі суспільства, та особливими вимогами до особистості сучасного фахівця (здатність швидко реагувати на зміни, ініціативність, комунікабельність, творчий підхід тощо), формування функціональної грамотності студентів слід розглядати як актуальну проблему сучасної професійної підготовки кваліфікованих фахівців. Іншомовна підготовка студентів у ВЗО має величезний потенціал не лише для оволодіння безпосередньо іноземною мовою, а й для розвитку комунікативних, соціо- та міжкультурних, інформаційних та інших компетентностей як складових функціональної грамотності. Реалізація зазначених цілей можлива завдяки використанню на заняттях з іноземних мов різноманітних методів і прийомів інтерактивного навчання, комунікативного підходу, новітніх інформаційних та телекомунікаційних технологій тощо.

Список використаних джерел:

1. Бугаєвська Г. В. Функціональна грамотність студентів вищих закладів освіти як психолого-педагогічна проблема. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2012. № 22. Ч. VII. С. 73-79.
2. Воронович Є. В. Функціональна грамотність як спосіб соціалізації особистості. URL.: <https://docs.google.com/document/d/19LacntuRAx>
3. Євдокімова-Лисогор Л. А. Комунікативний підхід щодо вивчення іноземної мови. URL.: http://confcontact.com/2013_06_07/15_Evdokimova.html
4. Красновська І. Сучасні методи викладання англійської мови для студентів. URL.: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3094>
5. Сучасний ринок праці. URL.: <http://www.mycareer.org.ua/market-navigator>
6. UNESCO Global Report on Adult Learning and Education (GRALE III). Hamburg, UIL. 2019. 248 p.
7. Illiteracy worldwide. URL.: <https://www.alumniportal-deutschland.org/en/sustainability/social-affairs/article/illiteracy-worldwide.html>

Васюкова Наталія Віталіївна,

начальник навчально-наукового центру
іноземних мов Національного університету
оборони України імені Івана Черняхівського,
кандидат філологічних наук

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ

Останнім часом – після епідемій COVID, а тепер з початком широкомасштабної агресії росії проти України – все частіше серед методів навчання згадують дистанційні, а серед них не можна не зауважити

використання інноваційних технологій та ресурсів, у тому числі у викладанні іноземних мов. Ці технології та ресурси включають програмне забезпечення для навчання мови з допомогою комп'ютера (CALL), мобільні програми, онлайн-ресурси та моделювання віртуальної реальності. Вони були розроблені для урізноманітнення навчального досвіду слухачів, покращення процесу вивчення мови та надання більших можливостей практики та зворотного зв'язку.

Одна з ключових переваг інноваційних технологій і ресурсів – гнучкість: їх можна використовувати як в аудиторії, так і поза нею, що дозволяє слухачам навчатися у власному темпі та в зручний для них час. Крім того, ці технології та ресурси надають доступ до автентичних матеріалів, які можуть допомогти розвивати свої навички аудіювання, говоріння, читання та письма в більш природному контексті.

Програмне забезпечення CALL є однією з найпоширеніших інноваційних технологій у викладанні іноземних мов. Ці програми містять інтерактивні вправи, які можуть допомогти структуровано розвивати свої мовні навички. Багато з цих програм також надають негайний зворотний зв'язок, який допомагає слухачам визначити та додатково опрацювати напрямки, які потребують покращення чи більшої уваги, і, відповідно, – скоригувати свої навчальні стратегії.

Мобільні додатки – ще одна інноваційна технологія, яка набула популярності. Ці програми надають доступ до матеріалів для вивчення мови на смартфонах або планшетах: це методи вивчення через картки, граматичні пояснення та ігри, які можуть допомогти вивчати та практикувати мову весело та захоплююче (т.зв. *infotainment* – метод інформування чи подачі інформації через розваги).

Інтернет-ресурси, такі як веб-сайти для вивчення мов, подкасти та відео, надають доступ до автентичних матеріалів, які є актуальними та цікавими, допомагають розвивати мовні навички більш природним шляхом, без акценту на процес навчання, а також надають можливість для культурного занурення.

Нарешті, моделювання віртуальної реальності, яке набуває все більшої популярності у тому числі у вивченні іноземних мов, надає можливість вивчати мову ще більш захоплюючим і привабливим способом. Ці симуляції можуть відтворювати реальні життєві ситуації (замовлення їжі в ресторані, купівля квитків у кіно), і дають можливість практикувати свої мовні навички у безпечному та контрольованому середовищі.

Інноваційні технології у викладанні англійської мови для спеціальних цілей (ESP) розроблені для задоволення конкретних мовних потреб у різних професійних галузях. Використання інноваційних технологій у викладанні англійської мови для спеціальних цілей може запропонувати кілька переваг над традиційними методами навчання: можливість доступу до автентичних та сучасних мовних матеріалів, пов'язаних з конкретними професійними галузями (доступ до спеціалізованої галузевої термінології, тематичних

досліджень і симуляцій, які допомагають розвивати мовні навички більш релевантним і привабливим способом).

Загалом, інноваційні технології та ресурси можуть революціонізувати викладання іноземних мов. Вони надають слухачам більше можливостей для практики та зворотного зв'язку, доступ до автентичних матеріалів і можливість навчатися у власному темпі. Незважаючи на те, що залишаються деякі проблеми, які потрібно подолати, наприклад вартість технологій і потреба у навчанні науково-педагогічних працівників, переваги використання цих технологій і ресурсів на сьогодні очевидні.

Волік Олена Валеріївна,

викладач кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ

ІНШОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ МАЙБУТНЬОГО ПРАВООХОРОНЦЯ

Іноземна мова є невід'ємною складовою частиною професійної освіти. Підготовка майбутніх фахівців для ОВС передбачає оволодіння необхідними іноземномовними навичками та уміннями, що забезпечить їх професійну діяльність, здатність спілкуватися на професійні теми, формування комунікативної компетенції працівника ОВС, в діяльності якого мовленнєва компетенція буде щільно поєднуватися з професійними знаннями та соціальним контекстом.

Комунікативна компетенція - це здатність реалізувати лінгвістичну компетенцію в різних умовах мовленнєвого спілкування з врахуванням соціальних норм поведінки й комунікативної доцільності висловлювання, це комплексний особистий ресурс, що забезпечує можливість ефективної взаємодії з оточуючим світом. Комунікативна компетенція є індикатором, що дозволяє визначити готовність випускника до активної і ефективної роботи, готовність до подальшого розвитку. Також комунікативна комунікація визначається, як оволодіння складними комунікативними та уміннями, формування адекватних умінь в нових соціальних структурах, знання культурних норм і обмежень в спілкуванні, знання звичаїв, традицій, етикету в сфері спілкування, дотримання пристойності, вихованості, орієнтацію в комунікативних засобах, притаманних національному, становому менталітету, оволодіння ролевим репертуаром в рамках даної професії. Розуміння ролі комунікативної комунікації для майбутніх правоохоронців, наприклад, при проведенні оперативно-розшукових та слідчих дій стосовно іноземців, сприяє формуванню додаткової мотивації до вивчення іноземної мови.

Комунікативна компетенція передбачає знання про мовлення, його функції, розвиток умінь в області чотирьох видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо, аудіювання, мовлення), знання основних понять лінгвістики мовлення (стилі, типи мовлення, побудова опису, розповіді, розсуду та способи зв'язку речень в тексті, тощо).

Міжкультурна комунікація трактується як сукупність специфічних процесів взаємодії партнерів по спілкуванню, що належать до різних етнокультурних спільнот. Отже навчаючи слухачів іноземній мові, виробляючи у них комунікативну компетенцію, слід враховувати, що процес міжкультурного спілкування передбачає врахування культурної обумовленості рідної мови і мови партнера по комунікації. Мову партнера слід постійно сприймати з врахуванням культури, в якій він живе і носієм якої є. Це потребує певної компетенції як в мові, так і в пов'язаній з нею поведінці. Між культурами існують значні відмінності в тому, як і які засоби комунікації використовуються при спілкуванні з представниками інших культур. Так, представники індивідуалістичних західних культур більше уваги звертають на зміст повідомлення, а не на форму. Для них характерний когнітивний стиль обміну інформацією, при якому значні вимоги висуваються до вільної швидкості мовлення, точності вживаних понять та логіці висловлювань.

Дуже важливим компонентом мовленнєвої ситуації є мета і наміри мовця. Так, наказ, прохання чи вимога, звичайно, будуть відрізнятися від повідомлення, інформації чи емоційної оцінки. Навчити враховувати всі ці ситуації і адекватно реагувати на них можливо лише на базі лінгвістичної чи мовної компетенції, щоб це навчання було успішним, слід чітко визначити основні стратегії, види, форми, методи, технології, специфіку мовленнєвої діяльності, а також форми і методи педагогічного впливу, поєднання навчання та виховання в процесі оволодіння іноземною мовою.

У процесі навчання слухачів індивідуальна мовленнєва реакція можлива лише в тому випадку, якщо мовленнєве завдання, що стоїть перед слухачем, відповідає його особистим потребам, інтересам та здібностям. Сам процес навчання повинен опиратися на систему мовленнєвих засобів, що функціонують в процесі спілкування, а навчальний матеріал необхідно організувати з урахуванням функцій мовленнєвих одиниць в іноземній мові в залежності від їхнього функціонального спрямування та комунікативної потреби.

Можливо зробити висновок, що підготовка майбутніх фахівців для системи МВС передбачає оволодіння ними міжкультурними навичками спілкування, розуміння іноземної мови та моделей мовленнєвої поведінки. У зв'язку з цим використання комунікативного підходу вважається доцільним, допомагає швидко оволодіти фонетичними, лексичними та граматичними засобами спілкування, застосовувати їх в процесі спілкування.

Процес навчання базується на створенні ситуацій, в яких слухачі мають вирішувати комунікативні завдання в ході виконання функціональних обов'язків співробітників ОВС. Необхідно пам'ятати, що завдання на всіх

етапах навчання мають бути творчими, мовленнєвого характеру, мати різні рівні проблемності та складності, спонукати слухачів до розумової активності.

Необхідно постійно залучати слухачів до спілкування іноземною мовою, розвивати вміння самостійного мислення в сфері професійного спілкування, моделювати у навчальному процесі типові ситуації реального спілкування, що сприятиме підвищенню мотивації для вирішення комунікативних завдань, спрямованих на досягнення цілей та намірів спілкування.

Галдецька Ірина Григорівна

професор кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

LEARNING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES

A professionally oriented approach to teaching English for Specific Purposes (ESP) involves developing students' ability to communicate in a foreign language in specific areas and situations: professional, business, academic, educational and research.

The term "professional-oriented teaching" refers to the process of teaching ESP in nonlinguistic higher education institutions, which is based mainly on reading literature in the speciality, studying professional vocabulary and terminology, and recently also on communication in the field of professional activity. However, with this approach, there is a certain discrepancy between the goals, content, forms of organisation and conditions of the student's learning activity.

Practical, effective and professionally adequate use of a foreign language does not imply a mechanical increase in the period of studying a foreign language, or the allocation of more classes, or even a vertical learning of the language from the initial A1 level to the C1 or C2 level. An important prerequisite for teaching effective communication is the use of textbooks or teaching aids of various kinds in the initial process. For the comprehensive training of a higher education student, it is necessary to select and combine the study of the general language (GE) and the language for special purposes (ESP). The language for specific purposes is based on the linguistic means characteristic of the activities specific to a particular professional field. According to Hutchinson and Waters: "ESP is an approach or method to language teaching in which all decisions about content and method are based on the learner's reasons for wanting to learn the language", Dudley-Evans and St John modified the ESP definition and identified absolute and variable characteristics. Absolute features of ESP: 1) meeting the specific needs of the learner; 2) involving the methods and activities of the discipline it serves; 3) focusing on those language tools, skills, discourse and genres that are adequate to

the activity. Variable features of ESP are 1) designing it in accordance with a specific discipline or disciplines; 2) using a methodology different from that used in general language learning under certain teaching conditions; 3) intended for adults at the higher education level, in professional work situations, or in-service; 4) high level of students (B1-C1); 5) acquisition of basic language knowledge, although this feature is typical only for beginners.

In foreign studies, the specific characteristics of ESP and its differences from general education English are divided into constant and variable characteristics. The constant characteristics include the following:

- ESP meets the specific needs of the student;
- ESP uses methods and techniques inherent in the field of knowledge it serves (specialised discipline methods);
- ESP is based on the language (vocabulary, grammar), genre and discourse of the specialised texts.

The following characteristics are variable:

- an ESP programme may be designed for a variety of specialised disciplines;
- in certain situations, ESP teaching may use methods that are different from those used in mainstream English;
- ESP programmes are usually designed for students in higher education and for workers in a particular industry;
- ESP assumes that students have already mastered basic knowledge of English

We think that when teaching a language in a very intensive course, it is possible to combine them. If a foreign language course is long, it will be advisable to separate them and study them gradually. You should definitely start with GE and end with ESP.

The study of professionally oriented language material allows establishing a two-way link between the student's desire to acquire specialised knowledge and the success of foreign language acquisition. In order to realise the potential of ESP in the professional and social orientation of students in non-language higher education institutions, the following conditions should be met:

- 1) clearly formulate the goals of foreign language speech activity;
- 2) ensure the social and professional orientation of this activity;
- 3) to develop students' ability to be creative in solving certain tasks related to their future professional activities

References:

1. Hutchinson N., Waters A. English for Specific Purposes: A learner - centered approach. Cambridge: CUP, 1987. 183 p.
2. Dudley-Evans A. Developments in English for Specific Purposes: A multi-disciplinary approach / Dudley-Evans, A.M. St. John. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. 301 p.
3. Curriculum for English Language Development in Universities and Institutes. K.: The British Council. 200, 245 p.

Гладченко Алла Миколаївна,
доцент Національної академії
Служби безпеки України, кандидат
філологічних наук,

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Досвід сьогодення свідчить, що знання іноземних мов є передумовою успішного здійснення професійної діяльності, невід'ємною частиною професійного життя, тому вивчення іноземних мов у вищій школі має бути забезпечене на належному рівні. Студенти повинні опанувати принаймні одну іноземну мову, у більшості випадків це, звичайно, англійська.

Адже якщо студент опановує іноземну мову, перед ним відкривається багато нових джерел інформації. Наприклад, англійською мовою в Інтернеті можна знайти широкий спектр сучасних знань, до яких людині без знання мови було б важко отримати доступ. Крім того, якщо молода людина знає іноземну мову, вона може потрапити на навчання за кордоном, і таким чином отримати багато знань, друзів і, перш за все, цінний життєвий досвід в іноземному середовищі. Варто зазначити, що на жаль, студенти не кожного вищого навчального закладу України мають можливість отримати досвід міжнародного стажування.

Натомість здобувачі вищої освіти в Чеській Республіці без жодних перешкод можуть подати документи на навчання за кордоном, в тому числі з метою удосконалення іноземних компетентностей. І хоча підтримка викладання іноземної мови в середній професійній та вищій освіті є одним із пріоритетів сучасної мовної освіти в Чехії, варто зазначити, що проблеми з викладанням іноземної мови все ж трапляються, як, наприклад, вузькопрофільна іноземна освіта, тобто знання мови тільки в тій сфері, в якій буде працювати майбутній фахівець. Йдеться про випадки, коли майбутні лікарі отримують загальне уявлення про назви органів тіла, аграрії можуть називати рослини, а студенти факультетів інформаційних технологій можуть називати комп'ютерні компоненти. Якщо при цьому ще й недостатньо практикується неакадемічна комунікація – студенти вимушені додатково навчатися в мовних школах в приватному порядку.

Однією з причин такої ситуації може бути недостатня кваліфікація викладачів іноземної мови та викладачів фахових предметів для викладання професійної іноземної мови, брак навчальних матеріалів. Викладачі професійної підготовки та фахових предметів у багатьох випадках лінгвістично та методично не підготовлені для викладання професійної іноземної мови. З іншого боку, викладачі іноземних мов не мають знань у вузькоспеціальних галузях та не у повному обсязі володіють відповідною термінологією. З цього випливає, що необхідно підтримувати викладання іноземних мов для викладачів фахових предметів та іноземних мов у рамках

підвищення кваліфікації педагогічних працівників та надавати їм методичну підтримку [1].

Адже зараз роботодавці запрошують на роботу в першу чергу випускників, які володіють достатнім мовним рівнем. Чеські компанії у низці галузей вимагають від своїх працівників знання однієї, а інколи і кількох іноземних мов. У галузі інженерії, наприклад, найчастіше затребуваною є англійська мова (потрібна 87% компаній) або німецька (63% компаній), а приблизно третина компаній (станом на 2017 рік) вимагала знання російської.

В рамковій освітній програмі зазначається, що випускникам чеських вищих навчальних закладів необхідно оволодіти основами фахової іноземної мови за спеціальністю. Звісно, їх компетенції, набуті при вивченні загального курсу іноземної мови, впливають і на використання професійної іноземної мови. Отже, рівень підготовки випускників є пропорційним їхнім мовним навичкам. [2].

Надзвичайно актуальним в сучасному світі є викладання іноземних мов для майбутніх фахівців сектору безпеки. Адже здійснення аналізу поточних загроз безпеці країн та ризиків (організована злочинність, тероризм, гібридна війна, розповсюдження зброї масового знищення, кіберзахист тощо), вирішення актуальних питань, пов'язаних з веденням спільної політики безпеки та оборони демократичних країн, – все це в умовах сьогодення досягається, насамперед, на засадах міжнародної співпраці.

З цією метою викладачі вищих навчальних закладів і в Україні, і в Чеській Республіці, використовують передовий міжнародний досвід наукової роботи, а також співпраці з різними правоохоронними структурами та некомерційними організаціями.

Так, наприклад, викладання іноземних мов в Поліцейській академії Чеської Республіки (далі – ПА ЧР) здійснюється за програмами бакалаврату, магістратури, та докторантури в очній та комбінованій формі з акцентом на спілкування в професійних ситуаціях та професійну термінологію: безпека та право; діяльність поліції; кримінологія; державне управління.

За програмою навчання бакалаврів денної форми кафедра іноземних мов ПА ЧР в межах своїх можливостей додатково пропонує курси вивчення іноземних мов. Мінімальна кількість студентів у групі 6 осіб, максимальна – 24.

Кафедра проводить атестацію іншомовної комунікативної компетентності студентів у формі заліків та іспитів; працює над створенням мультимедійних матеріалів, словників та навчальних матеріалів.

Кафедра забезпечує викладання обов'язкової навчальної дисципліни «Перша іноземна мова (англійська, французька, німецька, російська)». Студенти бакалаврату денної форми навчання під час вступу обирають першу іноземну мову на підставі знань мови, які вони отримали в середній школі. Змінити мову можна лише у випадку повторного проходження курсу. Викладання іноземної мови здійснюється протягом чотирьох семестрів 2 години на тиждень.

При комбінованій формі навчання передбачено 6 навчальних годин (безпека та право) / 7 навчальних годин (діяльність поліції) у межах кожної сесії протягом чотирьох семестрів. Контроль здійснюється викладачем чи керівником курсу за результатами виконання конкретних завдань. 1-3 семестр закінчується заліком, 4 семестр закінчується іспитом.

Магістерською програмою передбачена обов'язкова навчальна дисципліна «Друга іноземна мова (англійська, французька, німецька, російська)». Студенти мають обрати мову, відмінну від тієї, яку вони вивчали за програмою бакалаврату. Вхідний рівень знань студента знаходиться на рівні A1 SERR (елементарний користувач).

При цьому студенти, які не вивчали англійську мову на бакалавраті та не завершили навчання іспитом, зобов'язані обрати англійську мову.

Також при виборі другої іноземної мови в магістратурі необхідно спиратися на поточні знання іноземної мови студента. Змінити мову (як і на бакалавраті) можна лише у випадку повторного проходження курсу. Навчальний курс спрямований на розвиток поточного рівня здобувача (передбачається, що це A1 SERR). Якщо студент планує обрати для вивчення мову, яку лише почне вивчати, у цьому випадку він має підготуватися до навчання самостійно, досягнувши необхідного рівня володіння мовою – A1 до початку курсу. На першому занятті рівень знань та вмінь перевіряється у формі тестування.

Викладання іноземної мови в магістратурі денної форми навчання здійснюється протягом трьох семестрів 2 години на тиждень. При комбінованій формі навчання передбачено 6 навчальних годин у межах кожної сесії протягом трьох семестрів.

Контроль навчання здійснюється викладачем чи керівником курсу за результатами виконання конкретних завдань. 1-2 семестр закінчується заліком, 3 семестр закінчується іспитом.

Підсумовуючи зазначимо, що метою мовної освіти в ПА ЧР є закріплення загальних знань іноземної мови та систематичний розвиток професійного спілкування. Акцентовано увагу на засвоєнні іншомовної професійної термінології та її застосуванні в усному та писемному мовленні. Опанування іноземної мови спрямовано на залучення студентів до комунікативної діяльності, у тому числі при роботі з фаховим текстом.

Таким чином, наприклад, випускник бакалавр та в подальшому магістр за програмою «Безпека та право» має завершити навчання в академії зі знанням двох іноземних мов. Однією з цих мов має бути англійська.

Іноземна мова (англійська, французька, німецька, російська) як навчальний предмет в докторантурі реалізується у формі індивідуальних консультацій, з шістьма і більше студентами, протягом трьох семестрів у формі семінарів. Вхідний рівень іншомовної компетентності докторанта повинен відповідати рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (SERR). Кожен семестр закінчується заліком. Протягом навчання докторант має виконати обов'язкові завдання. Велика увага приділяється

роботі з інформацією та вмінню писати якісні професійні тексти, що стане у нагоді у подальшому кар'єрному зростанні [3].

Список використаних джерел:

1. Jazyková vybavenost studentů a studentek vysokých škol [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://csvs.cz/wp-content/uploads/eurostudent_vii_jazykovovednosti_2021.pdf
2. Tůmová J. Podpora výuky odborného cizího jazyka [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://clanky.rvp.cz/clanek/21543/podpora-vyuky-odborneho-ciziho-jazyka.html>
3. Všeobecné informace ke studiu jazyků [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.polac.cz/katedry/kj/vse_inf.pdf

Стрельбицька Лілія Миколаївна,

доктор юридичних наук, професор
заслужений працівник освіти України

Гринь Максим Дмитрович,

магістр права Навчально-наукового інституту
інформаційної безпеки та стратегічних
комунікацій Національної академії Служби
безпеки України

ПРОБЛЕМАТИКА ЛОКАЛІЗАЦІЇ ПРИ КОМУНІКАТИВНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОГО КЕРІВНИЦТВА ТА СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасна війна між Україною та росією визначила важливість інформації та комунікативної взаємодії в ході ведення воєнних дій у ХХІ столітті. Така важливість обумовлюється стрімким розвитком інформаційно-комунікативних технологій та зростанням можливостей їх використання у війні. Характерним елементом сучасної комунікації є її масштабність та всеохоплюваність, оскільки вона передбачає взаємодію не лише окремих елементів сил захисту і оборони країни, але і способи взаємодії з цивільним населенням, міжнародними партнерами, іноземними структурами, тощо. Тому, актуальним є дослідження способів ефективної локалізації при комунікативній взаємодії військово-політичного керівництва України та суспільства з метою недопущення застосування ворогом методів інформаційно-психологічного впливу.

Події сучасного етапу російсько-української війни широко висвітлюються в ЗМІ національного, іноземного та міжнародного рівня, тому локалізація інформації стає одним з найбільш важливих факторів формування єдиного інформаційного простору не лише всередині України, але і у комунікативній взаємодії з українськими партнерами. Натомість, за реальних умов, доволі часто виникають випадки неправильного трактування,

перекладу або локалізації англомовних текстів і донесення їх змісту до українського суспільства. Це призводить до його дестабілізації та просування хибних наративів, які сприяють ворогу у ході проведення інформаційної війни. Одним з прикладів може слугувати тема взаємодії НАТО та України в питаннях постачання зброї, проведення контр-наступальних дій, процесу приєднання України до Північноатлантичного альянсу. В статті «The Washington Post» - «Pace of U.S. tank delivery to Ukraine draws fire in Senate» від 27.04.2023[1] наводиться критика Сенаторами США політики власної держави щодо повільного надання Україні танків типу Abrams, натомість позиція Пентагону полягає у тому, що темпи поставок і так є вкрай динамічними, наскільки це можливо. Тобто, основна проблема постачання військової техніки від США полягає не у концепції надання допомоги Україні, а у питання внутрішньої бюрократії та функціонування механізму стримування і противаги. Натомість, українські ЗМІ жодним чином не акцентують увагу на цьому і лише підкреслюють, що США не квапляться з наданням допомоги [4;5].

Так само і питання вступу України до НАТО не є нагальним з точки зору Західних партнерів, оскільки, як зазначається в статті «The Sun», «NATO allies agree Ukraine will become member of alliance in latest blow to Vladimir Putin & crumbling Russia» [2] - основною задачею зараз є подолання росії у військовому зіткненні та відбудова України, натомість говорити про членство в НАТО зарано, адже є більш важливі питання саме на цьому етапі протистояння. З іншого боку, в українському інформаційному просторі просувається ідея про максимально швидкий вступ до НАТО з порушенням їх процедури та звичаїв, що йде врозріз з концепцією міжнародного права та сталих уявлень країн-членів НАТО про політику вступу до Альянсу. До прикладу, вже в статті The New York Times «Russian Invasion of Ukraine Revolutionizes NATO Military Strategy» [3] наводиться теза про трансформацію НАТО та підвищення його боєздатності, що не виключає можливості зміни концепції розширення Альянсу на Схід Європи.

Не коректна локалізація текстів англомовних новин або заяв лідерів країн-партнерів створює хибне враження про незацікавленість або не повну зацікавленість партнерів у швидкій та глобальній перемозі України на умовах, які є для неї сприйнятими. Це активно використовує держава-агресор з метою дестабілізації українського суспільства та стабілізації російського інформаційного простору. Тому, така помилка призводить до актуалізації мобілізаційних процесів в російській федерації не лише в інформаційному просторі, але і в економічному та військовому. Формування уявлення про те, що країни-партнери рано чи пізно відмовляться від підтримки України є фундаментальним для російської пропаганди, адже підкреслює тезу про «fail state» стосовно України та складність всього протистояння росії з усіма країнами-членами НАТО. Натомість, для України така позиція є вкрай деструктивною і призводить до формування ідеї безперспективності війни в довготривалому контексті. Проблематика локалізації визначається не

адекватним перенесенням основних меседжів преси країн-партнерів або лідерів цих країн і отже, складністю формування єдиного інформаційного простору у дискурсі протидії всього цивілізованого і розвинутого світу проти російської федерації та її сателітів. За таких обставин, зменшується рівень перспективи стратегічної протидії російському агресору у період після збройного зіткнення, коли найважливішим стане фактор інформаційно-дипломатичного протистояння.

Отже, проблема локалізації англомовних текстів потребує негайного вирішення та зміни концепції інформаційного сприйняття та інтерпретації в українському інформаційному просторі. Складність комунікативної взаємодії військового-політичного керівництва України з суспільством полягає у неспроможності адекватної інтерпретації повідомлень країн-партнерів і створення хибних уявлень про стратегію протидії світу російському агресору, що в свою чергу призводить до процесів побудови неефективної системи інформаційної взаємодії української влади, суспільства та міжнародних партнерів.

Список використаних джерел

1. The Washington Post. URL: <https://www.washingtonpost.com>
2. The Sun. URL: <https://www.thesun.co.uk>
3. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com>
4. Телевізійна служба новин. URL: <https://tsn.ua>
5. Суспільне UA. URL: <https://suspilne.media>

Гричук Людмила Петрівна,
викладач кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО ПОМИЛОК НА ЗАНЯТТІ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Існує багато методичної літератури та порад, як і коли слід виправляти помилки на занятті з іноземної мови. Оскільки Україна є пострадянською державою та успадкувала ту ж «радянську» методику викладання іноземної мови (коли іноземна мова вивчалася 5-10 років, а в результаті людина не вміла спілкуватися навіть на елементарному рівні) та таке поняття як «мовний бар'єр». Незважаючи на те, що Україна вже більше 30 років є незалежною державою – наслідки такої методики ще досить відчутні, хоча і позитивні зрушення суттєві.

Велику роль у цьому зрушенні, на мою думку, в першу чергу відіграло те, що маємо нарешті якісні підручники від носіїв мови (якщо говорити про німецьку мову то це видання HUEBER, LANGENSCHIEDT та CORNELSEN), маємо представництво Гете-Інституту, Британської Ради (British Council), численні курси іноземних мов. Позитивні зрушення у вивченні іноземної

мови звичайно є, проте ще досить часто зустрічається той «мовний бар'єр» - спадок нашого радянського минулого. І в його подоланні якраз правильний підхід до виправлення помилок відіграє чи не найголовнішу роль.

Як же слід виправляти помилки?

По-перше, викладачу необхідно самому навчитися толерантного ставлення до помилок, взяти це за основу чи свою стратегію викладання. Це зовсім не означає, що треба ігнорувати всі помилки, в нашому сенсі йдеться про те, щоб виправляти помилки, так би мовити «дозовано», для забезпечення виконання поставленої навчальної мети. Якщо Ви, наприклад, для введення нової теми за допомогою асоціограми пишете на дошці певне опорне слово – то чекаєте на те, що Ваші учні будуть реагувати спонтанно, швидко доповнюючи асоціограму. Проте, дуже просто цю спонтанність “придушити”, затягнути вступ, перебиваючи своїх учнів такими зауваженнями, як «Ні, повторіть ще раз», «Неправильно, це називається...», «Повторюйте за мною» і т.д.

Якщо ж метою Вашого заняття є засвоїти певну граматичну структуру – то тут ігнорувати помилки неможливо, тут важлива чіткість і правильність.

Отже, викладачу необхідно навчитися «правильно виправляти помилки», відповідно до поставленої навчальної мети. Якщо на першому місці стоять афективні та креативні цілі – то необхідно бути толерантним до помилок. Якщо ж репродуктивні цілі (наприклад, граматики) – то інтенсивність виправлення помилок має бути високою. Викладачу слід також звертати увагу на те, щоб не заважати учню висловлювати думки, не переривати думку, виправляючи помилки. Не забувайте також, що Ви – викладач, керуєте навчальним процесом і часто можете скерувати так, щоб уникнути помилок ще до того, як вони можуть виникнути.

Основні правила виправлення помилок такі:

1. Ніколи не слід перебивати учня під час зв'язного висловлювання;
2. Не слід коментувати помилки, навіть у доброзичливій формі. Помилки – це нормальне явище при вивченні іноземної мови і це має бути видно на занятті. Крім того вони мають діагностичне значення. Це, зрештою, залежить від Вас, якщо Ваші учні постійно роблять ті самі помилки.

3. Не слід виправляти помилки демонстративно. Наприклад, можна написане учнями с помилками залишити на дошці без виправлень, а при подальшому обговоренні не коментуючи мимохідь виправити. Таким чином, увага учнів буде спрямована не на процес виправлення помилок, а на зміст, форму чи іншу складову.

4. «Типові» помилки, які повторюються чи іншого роду помилки, від яких Ви хочете відучити своїх учнів, відпрацьовуються шляхом підбору вправ, пояснень, завдань задля подолання цих помилок. Виправляти кожен помилку – це нераціонально витратити час. [1, с. 20-21]

Список використаних джерел:

1. Jürgen Weigmann, *Unterrichtsmodelle für Deutsch als Fremdsprache*, Max Hueber Verlag, 1999, 161.

Zubenko Viktoriia,

Senior Lecturer of the Department
of the Legal Linguistics of the
National Academy of Internal Affairs

MODERN TEACHING ENGLISH METHODS

For centuries, there had only been one method of teaching in practice as a teacher explains a lesson and students memorize and recite it as their learning. This is called the traditional way of teaching, which was an obstacle between students and their innovative thinking. Then they continue lacking in decision-making and problem-solving skills. On the other hand, modern methods of teaching are student-based and dedicated to more practical approaches. Society is divided into three groups based on teaching methods. One who still is in support of traditional methods of teaching. The second group is in favour of modern teaching methods. At the same time, the third one favours both conventional and Advantages of modern teaching methods. The third group believes in the combination of both the methods of teaching. But for the best outcome, there is a need for a combination of both conventional methods of teaching and Advantages of modern teaching methods.

Over the period, the importance of Advantages of modern teaching methods and education equipped with high technology is felt and hence started incorporating the new techniques into education. Unlike traditional teaching methods, modern teaching methods are more interactive and keep students intact. It maintains the interest of students by animations and videos. The visual medium is way better than any other medium to give instructions. It helps to memorize the concept fast and for a more extended period than reading. Modern teaching methods are less time-consuming. Teachers take less time to cover the syllabus. Writing on the blackboard is not required. The modern education system prevailing in this 21st century requires advanced methodologies that'd create a unique and progressive space for them compared to the older educational methods. The 21st-century teaching methodologies have developed new horizons of learning which the participants should explore. As a participant of the same advanced education system, the teachers should also take the practical methodologies and the perks of the same into consideration. For that, they need to know and clear about specific methods.

Flipped Classroom. One of the Gen-Z methods widely used in the coming age education system is the idea of Flipped Classrooms. This is a popularly accepted method which has also proven to be productive and incredibly efficient

for the development of the students. Even this method is regarded as one of the leading techniques which the teachers, implementing modern teaching methods should consider. According to the idea of the flipped classroom technique, the teachings methods are reversed as the word suggests. The students are asked to study from their home itself with necessary instructions given, and the Classroom is converted into a centre of practical education and that only. Therefore, the entire education method is reversed to make it more fruitful and productive.

Cooperative Learning. The idea of cooperative learning or collaborative learning, just as its name suggests, is based on the concept of teamwork and collective efforts. It brings in the importance of being a part of the team and how the individual actions are adequately guided towards the achievement of the organizational goals. It is more of a value-based approach where the students understand the role played by each of their team members in completion of the task. Each member of the team is assigned with a particular set of activities which they need to accomplish before the deadline. They all work towards a common organizational goal which needs all their efforts for achieving the same with perfection.

Problem-Based Learning. The next comes in the problem-based learning, which comprises a whole set of activities under the tag of problems and providing solutions which will enhance the skills and knowledge of the students to a greater extent. This will also provoke their enthusiasm level and initiates the problem-solving aspect of the thinking in their minds. According to the problem-based learning system, the teachers allow the students with a particular set of problems that will challenge their learnings and the acquired skills so far. The students need to solve the problem using their intelligence, and this also serves as an efficient technique which the Gen-Z teachers need to follow.

Thinking Based Learning. Undoubtedly, the older educational system made use of the methods which froze the need for practical thinking and focused more on the theoretical and by hearting approach towards the learning. The idea of thinking based learning has proven to be far more efficient and flexible than the former and a successful one in a variety of aspects. Under the thinking-based learning approach, the students are offered with a set of questions which will challenge their memory level or similar to the design thinking method, making them focus more on the analytical and logical approach to face the problem. The solutions will be practical, unique, customized to the conditions and something which is totally not related to the textbook solutions.

After a detailed study of different teaching methods, we can't say which pedagogical way of teaching is better! Both traditional teaching methods and modern teaching techniques have their pros and cons. They are similar but also different from each other. Advantages of Modern teaching methods should consider conventional methods of teaching as its base and learners should not neglect it completely while incorporating the new ones. However, modern teaching methods are suitable for the current century to cope up with surroundings and environments. Teachers are introducing different innovative ideas to explain the

content to learners. In addition, it is the responsibility of teachers to teach students with suitable and modern methods. It is a teacher who plays a vital part in students' success.

References

1. Method of teaching English. [Electronic resource]. - Mode of access:<https://www.fluentu.com/blog/educator-english/new-methods-of-teaching-english/>.
2. The Best Method to Learn English. [Electronic resource]. - Mode of access:<https://eduvoice.in/modern-teaching-methods/>

Козубенко Ірина Володимирівна,
старший викладач кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Відповідно до загальноєвропейських стандартів професійної освіти й підготовки правоохоронців в умовах європейської інтеграції провідною метою є мовленнєва підготовка, що включає формування необхідних умінь і навичок практичного володіння професійно-орієнтованими іншомовними уміньми на доброму рівні у сфері професійної діяльності.

Ефективність професійної діяльності працівників поліції в повній мірі залежить від сформованості умінь діалогічної взаємодії, адже робота в Національній поліції перш за все пов'язана зі спілкуванням із громадянами [3].

Основним завданням спілкування поліцейського полягає в продуктивному співробітництві і взаєморозумінні питань справи, знанні психології спілкування, уміння вислухати доводи в процесі діалогічної взаємодії. Демократизація суспільства, розвиток економічних, соціально-культурних зв'язків з зарубіжними країнами призвели до розширення взаємних контактів українських громадян з представниками зарубіжних країн, а також проникнення представників українського криміналу за кордон з метою ухилення від правосуддя, налагодження кримінальних зв'язків і розширення кримінальної діяльності. Іншомовна підготовка працівників поліції на цей час є досить актуальною та поширеною проблемою [1]. Адже, мовленнєві навички для поліцейського є своєрідною зброєю у їх повсякденній діяльності. Сьогодні доволі гостро стоїть питання підвищення рівня опанування працівниками іноземної мови. Для ефективного вирішення цієї проблеми необхідно починати з підвищення якості освіти. Сумлінне та

старанне ставлення до оволодіння цією наукою створює надійний фундамент професіоналізму у поліцейських.

Питання культури мови завжди посідали одне із важливих місць у фаховій діяльності працівників поліції, однак останнім часом ця проблематика набула особливої актуальності через активний процес перегляду і становлення законодавчої бази, створення нових нормативних документів у контексті загальноєвропейської інтеграції. На сучасному рівні функціонування правоохоронної діяльності ефективне спілкування як рідною, так й іноземними мовами стає передумовою ефективності діяльності поліцейського. Важливими стають усі види спілкування, чи то вони здійснюються в письмовій або усній формах, у формальній або неформальній обстановці. У своїй діяльності поліцейському доводиться спілкуватися не тільки з україномовним населенням, а й громадянами інших країн. Добрі знання як мови, так й невербальних засобів спілкування, знання певних країнознавчих реалій є запорукою успішного спілкування, та зазвичай своєчасної допомоги або розкриттю злочинів по гарячих слідах [3].

В процесі виконання свої службових обов'язків поліцейський завжди стикається із ситуаціями, які вимагають від нього сформованості професійних знань, навичок і вмій, щодо культури спілкування. Мовна підготовка поліцейських повинна бути спрямована в першу чергу не на теоретичні, а на практичні інтереси та потреби майбутнього правоохоронця. У щоденній практиці вони вирішують низку питань термінологічного й мовностилістичного характеру, яка пов'язана з їхньою професійною діяльністю. Правильний вибір терміну, знання його дефініції, існуючих синонімів та омонімів є досить складним та тривалим процесом, особливо, якщо йдеться не про рідну, а іноземну мову.

Загальновідомим фактом є те, що якість іншомовної підготовки майбутніх працівників поліції є доволі складним процесом, де в єдиній системі поєднані конкретні відомчі нормативи, сукупність внутрішніх та зовнішніх факторів організації навчального процесу та специфічні умови іншомовної підготовки. Як показує практика сьогодення, дуже мало правоохоронців володіють іноземною мовою на досить високому рівні [3].

На сьогоднішній день реалії сучасної поліцейської діяльності потребують від правоохоронців не тільки елементарного володіння іноземною мовою для спілкування з іноземцями у межах виконання функцій з охорони громадської безпеки, але й стрімкого виходу правоохоронців країни на міжнародну арену. Українські поліцейські можуть направлятися до міжнародних організацій, залучатися до участі в міжнародних операціях з підтримання миру й безпеки та мають вільно володіти іноземними мовами.

Для набуття високих результатів опанування іноземної мови, повинен бути чітко розроблений план, який буде поділятися на етапи учбового процесу, які тісно пов'язані між собою. Перший етап повинен сприяти вивченню термінологічної лексики, де головним завданням викладача, пояснити склад мови на граматичному, лексичному та фонетичному рівні.

Наступним етапом є використання термінологічної лексики в усному та писемному спілкуванні. Третій етап містить навички, які правоохоронець повинен отримати після опанування вищезазначених етапів, а саме отримати вміння працювати з юридичними документами та правильність їх написання іноземною мовою.

На сьогодні, враховуючи швидкий процес становлення України як незалежної держави та розвиток її правоохоронних органів, перед новою поліцією постають нові пріоритети та завдання. Приведення поліції України до кращих світових стандартів має здійснюватися, як з урахуванням світових тенденцій з дотримання прав людини, так і з урахуванням внутрішніх умов розвитку країни.

Отже, не дивлячись на те, що наша держава на сьогоднішній день стоїть на шляху до євроінтеграції, дуже багато змін відбувається в усіх сферах суспільного життя. На жаль, треба відмітити, що рівень володіння іноземною мовою у майбутніх правоохоронців залишається досить низьким, а їх мовна (іншомовна) підготовка ще вимагає подальшого значного удосконалення.

Список використаних джерел:

1. Kozubenko, I.V. (2022). Communication barriers and ways to overcome them. *Наукові Записки*. 2022. № 36, С. 195-199
2. Kozubenko I. Features of the use of interactive teaching methods in the study of English / I. Kozubenko // *Науковий журнал “Молодий вчений”*. Видавничий дім “Гельветика”, Херсон: 2022 р. № 4 (104). С. 5-10. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-4-104-2>
3. Козубенко І.В. Комунікативна складова професійної діяльності поліцейського. *Юридична психологія*. 2022. № 2 (31). С. 122-129. DOI: <https://doi.org/10.33270/03223102.122>.

Loputko Olena,

Associate Professor of the Chair of the Legal Linguistics of the National Academy of Internal Affairs, Ph.D in Pedagogics, Associate Professor

THE SKETCH OF THE ROADMAP TO THE PARADIGME OF TEACHING ENGLISH FOR PROFESSIONAL PURPOSES CHANGES

Inevitable changes of the English teaching paradigms which come due to many factors including along with the others marital law, abroad escapes, a great number of international contacts and many others are clearly observed now.

The status of the EU candidate member and the need to join the NATO block makes the necessity to give the young generation as well as the adult learners the possibility to communicate in English free in different spheres of personal and professional life.

The question of the international communication is underlined by the militarized character of the law enforcement officers' professional sphere. The integration of the law enforcers into international structures, the speed and quality of this processes are of great importance now.

All these factors along with the educational loses of the war period calls the attention of the Ukrainian Government as well as further discussions at the Ministry of Internal affairs with the aim of creating a roadmap of changes of the English for Specific Purposes paradigm at the higher educational establishments of the MIA of Ukraine.

Grounded on the national and international documents [1-3], experience of the Department of the Legal Linguistics of the National Academy of Internal Affairs, experience of other law enforcement educational establishments and feedback from the practical works the following proposals may be outlined:

1. To make changes to the standard educational plans regarding the even and stable distribution of English lessons throughout the entire period of study at the Academy.

2. To communicate with stakeholders as to the main directions of professionalization the language problems according to the current language needs.

3. To conduct diagnostic testing of higher education applicants at the stage of admission to the Academy and to divide them into platoons according to the level of foreign language knowledge.

4. To create stabilized course of General English for the first year cadets who demonstrate the level of English lower then B1 and specialized course of Professional English for the third-fourth year cadets, who demonstrate initial level B1+.

5. With the purpose of implementation, the differentiation and individualization and increasing the level of language competence, to divide platoons into subgroups (with due consideration of the working hours of scientific and pedagogical workers).

6. To increase the amount of classroom hours for learning a foreign language in typical curricula.

7. To organize the internship for applicants with a high level of knowledge.

Of course, the proposed items of the roadmap don't cover all the problematic points called by the necessity of quick and qualitative integration into the European and the World's communities. The abovementioned propositions can be observed only as an initial part of changing the paradigm of the English for Specific Purposes Teaching at the National Academy of Internal Affairs and need a thorough implementation, practical introduction and flexible corrections.

References:

1. Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у збройних силах України (на 2021-2025 роки).URL: https://www.mil.gov.ua/content/education/doroznya_karta_2021.pdf

2. Концепція розвитку англійської мови в університетах.URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-konceptiyu-rozvitku-anglijskoyi-v->

universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi

3. Common European Framework of Reference for Languages.
URL:<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>

Макеєва Олена Миколаївна,
завідувач кафедри теорії та історії
держави і права Національного авіаційного
університету, кандидат юридичних наук,
доцент,
Данилець Анна Максимівна,
здобувачка вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня Юридичного
факультету Національного авіаційного
університету

ПРАВОВА КОМУНІКАЦІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасному суспільстві комунікація є основою для побудови та розвитку якісно нових правовідносин через взаємодію каналів комунікації, що динамічно розвиваються. Використання інформаційно-комунікативних технологій сприяє підвищенню довіри додержавних інституцій, оскільки інформація про їхню діяльність стає доступною для громадськості. Розбудова правової держави, реформування правоохоронних та правозахисних органів зумовлюють нагальний розвиток дієвої правової комунікації між зазначеними органами.

В умовах запровадження правового режиму воєнного стану внаслідок повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України комунікативна взаємодія між інститутами публічної влади і громадянським суспільством зазнала суттєвих змін. Причинами такої ситуації були як військові дії, законодавчі обмеження воєнного стану, так і окремі рішення місцевих органів влади. Зокрема, громадяни були обмежені в отриманні інформації через зупинення, обмеження роботи інформаційних, інформаційно-комунікаційних та електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів; закриття доступу до пленарних засідань, проведення сесій рад у закритому режимі; ненадання відповідей на інформаційні запити тощо. Основними підставами для цього є захист інтересів національної безпеки та територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання правопорушенням.

Як відомо, термін «комунікація» розуміють як обмін інформацією, спілкування. Різні аспекти комунікативної діяльності досліджують такі науки

як філософія, лінгвістика, психологія. Серед різних форм комунікації правова комунікація посідає особливе місце з точки зору сприяння формуванню правових цінностей та створення позитивного сприйняття права.

В Україні проблематику правової комунікації досліджували С.І. Максимов, Н.М. Оніщенко, П.М. Рабінович, Н.В. Савінова, А.С. Токарська та інші. Однак незважаючи на те, що питанням правової комунікації надається достатньої уваги у працях вчених, загалом проблема залишається досить актуальною, оскільки існують різні підходи до розуміння правової комунікації.

Теорія правової комунікації, зазначає А.С. Токарська, пов'язана із уявленням про те, що право є формою людської комунікації, тобто воно пов'язане із мовою і з тим, як мова спроможна передавати людям необхідні їм правила поведінки таким чином, щоб їхня поведінка підпорядковувалася тим стандартам як загальнообов'язковим правилам [1, с.40].

Спільним завданням держави і громадянського суспільства є забезпечення реалізації та захисту прав людини, вираженням такої взаємодії є правова комунікація цих суб'єктів. Органам державної влади варто створити умови для реалізації права на комунікацію шляхом передачі інформації, її збору та збереження, забезпечити громадянське суспільство правовою інформацією.

Особливого значення проблема інформаційно-комунікативної діяльності набуває в умовах воєнного стану. Докладне інформування громадськості про діяльність правоохоронних органів України сприяє формуванню сприйняття суспільства як рівноправного партнера держави. Формування інформаційних потоків про діяльність правоохоронних органів України сприяє функціонуванню інститутів громадянського суспільства, створює умови для їх успішного розвитку. З метою задоволення інформаційно-комунікативних потреб підрозділи Національної поліції та МВС України створюють інформаційні прес-служби, системи, мережі, бази і банки даних. Успішна інформаційна діяльність Національної поліції та МВС України є нині необхідною умовою забезпечення та захисту прав людини. Саме від спроможності Національної поліції та МВС України доводити до громадськості інформацію про свою діяльність залежить формування їх іміджу. Зусилля щодо інформування населення про діяльність правоохоронних органів значно сприяють становленню громадянського суспільства, насамперед через формування відповідних громадських настроїв і вподобань.

Ефективність правової комунікації скоординована рівнем сучасного праворозуміння, правовою культурою, суб'єктною етикою у суспільстві, виробленим оціночно-стереотипним її сприйняттям і репрезентуванням її носіїв [2, с. 192]

Працівникам Національної поліції доводиться спілкуватися із різними категоріями громадян – дітьми і дорослими, за різних обставин – відповідати на запитання, пояснювати, попереджати про порушення правил,

вислуховувати повідомлення, скарги. Переосмислення завдань правоохоронних органів на сучасному етапі, їх реформування на перший план ставить завдання підвищення комунікативного потенціалу персоналу Національної поліції, формування здатності до конструктивного діалогу з усіма верствами населення. Завдання підвищення комунікативної компетентності працівників Національної поліції, формування здатності до конструктивного діалогу з різними категоріями населення, розглядається як одне з пріоритетних завдань підготовки майбутніх правоохоронців України, практичних працівників органів та підрозділів внутрішніх справ. Одним із засобів вирішення цього завдання є проведення навчань - тренінгів розвитку комунікативної компетентності й комунікативних умінь, успішність якого значною мірою залежить від наукової обґрунтованості його змісту та використаних методів навчання.

Отже, особливої гостроти питання координації та належного використання комунікативних можливостей на всіх рівнях державної влади набуло в умовах агресії російської федерації проти України. В умовах правового режиму воєнного стану актуальним є формування у здобувачів вищої освіти умінь використання комунікативних технологій; розпізнавання й упередження маніпуляцій у спілкуванні; використання сучасних засобів комунікації у службовій діяльності.

Список використаних джерел:

1. Токарська А.С. Правова комунікація: теорія і її практика. *Журнал східноєвропейського права*. 2016. №25. С.38-44.
2. Макеєва О.М. Правова комунікація як складова прогресивного розвитку суспільства. *Альманах права*. 2016. Вип. 7. С. 191–194.

Максимова Анна Ярославівна,
викладач Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ кандидат наук з
державного управління

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Розвиток правоохоронних органів в умовах російської агресії неодмінно пов'язаний зі співпрацею з країнами-членами ЄС. Авжеж така співпраця передбачає гарне володіння іноземною мовою, зокрема, або англійською є англійська, німецька або французька. Інтеграція України до країн-членів ЄС неодмінно вимагає володіння іноземною мовою (бажано англійською) як правоохоронних органів в межах держави та правоохоронними органами, що безпосередньо працюють з міжнародними організаціями.

В межах країни приїжджають представники міжнародних організацій, туристи, а також в наша країна неодноразово стає переможницею Євробачення, що також активізує приїзд іноземців до нашої країни. Правоохоронець має підказати іноземцю куди пройти у разі потреби, затримати правопорушника, провести роз'яснювальну роботу [1]. Усе вищезазначене потребує знання та розуміння іноземної мови. Правоохоронець є обличчям держави, оскільки у разі втрати чогось, крадіжки або інших обставин іноземець звертається до правоохоронних органів [2].

Для мотивації найкращого вивчення англійської мови майбутніми правоохоронцями доцільно враховувати рівень знання іноземної мови при працевлаштуванні [3]. Територія України має бути поділена на зони з урахуванням (регіональних центрів, видатних місць, туристичних зон). Зональність має враховувати рівень володіння іноземною мовою. Люди, що не володіють іноземною мовою, можуть їхати в сільську місцевість та й працювати у правоохоронних органах. В місцях з невеличкими пам'ятками, де є ймовірність появи туристів або закордонних представників, можна надсилати працювати правоохоронців з більш кращим знанням іноземною мови. В регіональних центрах мають працювати працівники з рівнем володіння іноземної мови B2 або C1. Усе вищезазначене буде мотивувати правоохоронців ретельно вивчати іноземну мову.

З приводу безпосередньо самої підготовки доцільно під час навчання запровадити дисципліни «EU law enforcement documents», оскільки майбутнє членство в ЄС передбачає знання ЄС законодавства та вміння спілкуватися англійською мовою на правоохоронну тематику.

Підсумовуючи, все вищенаведене при працевлаштуванні правоохоронців доцільно враховувати рівень володіння іноземною мовою (наявність туристів, регіональні центри з найкращим знанням іноземної мови), а у сільську місцевість, де людей набагато менше можна працевлаштувати правоохоронців зі слабкішими знаннями іноземної мови. На нашу думку, для правоохоронців доцільно запровадити дисципліну «EU law enforcement documents» у вищих навчальних закладах.

Список використаних джерел

1. Альошина О. М. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у ВНЗ Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук.пр. Харків : НТУ «ХПІ», 2012. Вип. 30–31 (34–35). С. 242–247.

2. Butler-Pascoe M. E. English for Specific Purposes (ESP), Innovation, and Technology English Education and ESP. 2009. P. 1–15.

3. Якименко С.С. Інноваційні освітні технології у вивченні англійської мови, СІШ № 17, м. Харків. <http://journal.osnova.com.ua/article/52127> (дата звернення 14.04.2023)

Ніколаеску Емілія Василівна,
старший викладач кафедри східноєвропейських мов
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Національної академії Служби безпеки України
Коров'яковська Ксенія Сергіївна,
магістрантка
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Національної академії Служби безпеки України

ТРУДНОЩІ ТА СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ СУЧАСНОЇ РУМУНСЬКОЇ МОВИ

Фразеологізми є одними з найбільш специфічних і національно самобутніх одиниць будь-якої мови. Структура фразеологічного значення припускає обов'язкову наявність специфіки, яка відбиває самобутність, стереотипи, еталони, фонові знання про реалії тієї або іншої лінгвокультури, що знаходить своє відбиття у національно-культурному компоненті. Фразеологізми різноманітні за своєю формою та значенням, стильовим забарвленням та образністю.

Труднощі перекладу фразеологічних одиниць сучасної румунської мови українською пов'язані не тільки з розбіжностями будови румунської та української мов, але й, насамперед, з особливим статусом фразеологічних одиниць, що переважно належать до семантично неподільних виразів, у яких план змісту не збігається з планом вираження [2, с. 32]. Основними ознаками фразеологізмів є цілісність значення, відтворюваність, постійність компонентного складу та структури, образний характер, експресивність.

Складність під час перекладу також викликає національно-культурне забарвлення фразеологізмів, так званий ідіотетичний компонент їх значення, у разі відтворення якого може не збігатися лексичний склад, структура, образи вихідних і цільових фразеологічних одиниць.

Вибір адекватного способу перекладу фразеологічної одиниці залежить від складності їх семантичної структури, образного характеру, національно-культурної специфіки його значення. Тож, перекладач повинен розпізнати і зуміти передати їх значення, яскравість та виразність.

Основні способи перекладу фразеологічних одиниць – це фразеологічний еквівалент, фразеологічний аналог та калькування.

Фразеологічний еквівалент – це фразеологізм мови друготвору, який має однаковий денотативний зміст, сигніфікативне значення, однакову стилістичну характеристику, схожий за лексичним наповненням і граматичною побудовою [1, с. 28]. Як правило, поза залежністю від контексту фразеологічний еквівалент повинен мати те ж денотативне та конотативне значення, тобто між співвідносними фразеологічними одиницями не повинно бути розходжень відносно змісту, стилістичної віднесеності, вони повинні мати приблизно однаковий компонентний склад,

характеризуватися однаковими лексико-граматичними показниками: сполучуваністю, приналежністю до однієї граматичної категорії, уживаністю, відсутністю національного колориту. Наприклад: рум. *țap ispășitor* → укр. *цан-відбувайло*; рум. *mână dreaptă* → укр. *права рука*; рум. *mâini de aur* → укр. *золоті руки*; рум. *a trage mâța de coadă* → укр. *тягнути kota за хвіст*; рум. *ochi pentru ochi, dinte pentru dinte* → укр. *око за око, зуб за зуб*.

Фразеологічний аналог – міжмовний фразеологічний відповідник, який є однаковим за змістом, стилістичною характеристикою, але відрізняється лексичним наповненням і граматичною структурою [3, с. 74], наприклад: рум. *a bate (a lăsa) măr* → укр. *полоскотати ребра кому*; рум. *când vor învia morții* → укр. *коли рак свисне*; рум. *îi frig de crapă oul corbului* → рум. *хоч вовків (собак, псів) гони (ганяй)*.

Калькування – це процес творення нових слів, словосполучень, фразеологізмів, при якому засвоюється лише значення та принцип організації іншомовної одиниці, що передається засобами (морфемами, словами) цієї мови [3, с. 56]. Калькування можливе тільки тоді, коли дослівний переклад може довести до читача зміст усього фразеологізму (а не значення його частин), наприклад: рум. *a fi născut în cătașă* → укр. *народитися в сорочці*; рум. *a ține lumânarea cuiva* → укр. *тримати свічку*; рум. *a merge ierure* → укр. *іхати зайцем*; рум. *a pune în ungher pe cineva* → укр. *загнати в глухий кут*.

Фразеологізми відбивають у своєму значенні історію народу, своєрідність його культури, побуту, традицій, уявлення людини про навколишній світ. Оптимальним перекладацьким рішенням у разі передачі фразеологічних одиниць румунської мови є пошук еквівалентної україномовної фразеологічної одиниці або аналога. За відсутності такої одиниці перекладач застосовує калькування та описовий переклад.

Список використаних джерел:

1. Зарицький М. С. Переклад : створення та редагування. Київ : Парламентське вид-во, 2004. 120 с.
2. Кунін А. В. Курс фразеології сучасної англійської мови, 1996. 381 с.
3. Шадрин Н. Л. Переклад фразеологічних одиниць і порівняльна лінгвістика. 1991. 237 с.
4. Scifos V. 1200 de frazeologisme ale limbii române. Chișinău : Atelier, 2007. 88 р.

Романов Ігор Ігорович,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ
Лемешев Роман Олександрович,
здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
Національної академії внутрішніх справ

МОТИВАЦІЯ В НАВЧАННІ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В сучасних реаліях нашого світу питання мотивації в навчанні виходить навіть на більш вищий рівень. Беззаперечним залишається той факт, що освітній процес має відбуватися на всіх рівнях, зокрема і в ЗВО, де здобувачі впевнено здобувають свій майбутній фах. Мотивація – надто потужна рушійна сила, яка дозволяє долати будь-які труднощі, і не тільки в освітньому процесі тому ми повинні правильно розуміти цю людську здатність. Викладачі, батьки і самі здобувачі й раніше могли стикатися із проблемами в мотивуванні, але зараз, нажаль, ця проблема вийшла на новий рівень.

Спочатку вся планета, зокрема й наша країна зіштовхнулися із пандемією коронавірусної інфекції COVID-19, яка змусила на довгий час перевести освітній процес у дистанційний формат. Звісно, дистанційна форма навчання теж передбачає активний процес навчання, опанування нового матеріалу та отримання нових знань, але водночас, цей формат дає здобувачам можливість для «маневру» аби сильно не заглиблюватися в навчання. Іншим важливим та нищівним фактором стала збройна агресія російської федерації проти України. Наперед вийшли питання існування, виживання та пристосування до реалій, а вже потім організації освітнього процесу, оскільки треба було вже враховувати цілий ряд чинників: безпека здобувачів та викладачів; зв'язок та Інтернет; місцезнаходження кожного учасника освітнього процесу тощо. Саме тому питання мотивації в освітньому рівні й стало актуальним питанням дослідження. Окрім цього, ми говоримо про мотивацію в контексті вивчення іноземної мови.

В першу чергу, слід нагадати, що мотивація може бути внутрішньою та зовнішньою. Внутрішня мотивація – це самомотивація, коли здобувач чітко розуміє для чого ці знання і де він/вона їх може застосувати. Тобто, це внутрішній поштовх самої людини до розвитку, навчання та опанування новими знаннями. Зовнішня мотивація може існувати у різних формах, наприклад отримання будь-яких заохочень за успішне навчання, погрози покаранням за неуспішність, примушування чи спонукання.

На нашу думку, внутрішня мотивація набагато краще впливає на загальне бажання здобувача навчатися, але й є більш комплексною та складнішою. Таким чином, роботу із здобувачем щодо мотивації в навчанні, зокрема й на заняттях з іноземної мови треба проводити дуже змістовну та

заздалегідь. Здобувач вищої освіти має зрозуміти для чого в межах свого фаху він/вона вивчають іноземну мову та де вони її будуть застосовувати. Тому маємо пояснювати, що сучасний світ постійно розвивається й знання хоча би однієї іноземної мови це вже звичайна необхідність. Окрім цього, знання іноземної мови це не тільки робота, але й загальна здатність людини бачити більше: читати іноземну фахову літературу; дивитися фільми, новини іноземною мовою; комунікувати із людьми з інших куточків світу, подорожувати тощо.

По-друге, розуміння необхідності знання іноземної мови та її практичного застосування здобувачами дозволяє викладачам створювати сприятливе середовище для вивчення іноземної мови, де здобувач буде бажати вчитися, отримати нові знання та відточити свої навички.

Відповідно до цього можна визначити декілька порад для покращення мотивації здобувачів в освітньому процесі:

- чітко визначати цілі навчання;
- не лише звичайна «performance», а й постійне покращення та вдосконалення;
- підвищення рівня відповідальності за своє навчання;
- розуміння практичного застосування іноземної мови в межах майбутнього фаху (або взагалі розуміння необхідності володіння хоча би однією іноземною мовою);
- визначення та калібрування особистих цінностей та якостей, які слід розвивати в процесі навчання.

Отже, мотивація в навчанні це надто потужна сила, яку треба вміло скерувати аби отримати найкращі результати.

Царьова Ірина Валеріївна,

професор кафедри українознавства та іноземних мов
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
доктор філологічних наук, доцент

Царьов Олександр Дмитрович,

доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат педагогічних наук, доцент

МОБІЛЬНИЙ ЗАСТОСУНОК ЯК СУЧАСНИЙ ІНТЕРАКТИВ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Ефективно навчати, не зацікавивши, неможливо. Викладач має бути творцем кожного етапу спілкування здобувача вищої освіти з навчальною дисципліною. Загальновідомий факт: через особистість викладача курсант

або ж любить предмет, або ж залишається байдужим до вивчення дисципліни. Відмінність між аутсайдером і відмінником в аудиторії часто полягає в тому, що викладач свого часу відмітив останнього, похвалив за виконану роботу, переможець захотів ще раз пережити це солодке відчуття – перемогу, і саме воно спонукало до старанності. В аутсайдера ж такого досвіду позитивних переживань при навчанні не було. Тому важливо заохотити до навчання всіх.

Інтерактивність у навчанні можна пояснити як здатність до взаємодії, навчання у режимі бесіди, діалогу, дії. Інтерактивним можна назвати метод, у якому той, хто навчається, є учасником. Вивчення дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» за допомогою мобільних пристроїв є порівняно новим способом його вивчення, що набирає популярність серед багатьох користувачів смартфонів та планшетів.

Невід'ємною та важливою частиною інформатизації суспільства є інформатизація освіти. У наш час мобільні пристрої є практично у всіх, це зручний інструмент для доступу до будь-якої інформації, зокрема освітнього типу. Здобувачі вищої освіти слабо обізнані про потенційні освітні можливості, надані смартфонами, комунікаторами та планшетами. У багатьох дослідженнях виявлено, що підлітки знайомі в основному з ігровими комп'ютерними та мобільними програмами та додатками, використовують мобільні телефони та комп'ютерну техніку для розваги. При цьому пізнавальні, зокрема освітні мотиви роботи з комп'ютером стоять приблизно на останньому місці.

Вивчення англійської мови за допомогою спеціальних додатків може бути корисним із кількох причин. По-перше, більшість застосунків доступні для безплатного завантаження на ваш смартфон або планшет, тому ви можете вивчати мову в будь-який час та в будь-якому місці. По-друге, мобільні додатки мають інтерактивні уроки та вправи, які допомагають засвоїти граматику, лексику та вимову в легкій ігровій формі. По-третє, деякі застосунки пропонують можливість спілкуватися з носіями мови або іншими студентами для практики мовленнєвих навичок.

Серед широко відомих мобільних застосунків, орієнтованих на вивчення іноземної мови, зокрема англійської, можна віднести програми Learn English Elementary, програми Duolingo, Memrise, GrammarUp, LangBook, програма для запам'ятовування слів LinguaLeo та ін.

Застосунок Learn English Elementary [1] є серією підкастів для тих, хто вивчає англійську мову, які можна завантажити на мобільні телефони та займатися в будь-який зручний для користувача час. Кожен випуск триває приблизно двадцять хвилин та супроводжується питаннями для слухачів. Для полегшення розуміння передбачені субтитри.

Програма для запам'ятовування слів LinguaLeo пропонує чотири види тренування: *слово-переклад*, *переклад-слово*, *конструктор слів*, *аудіювання*. Програма інтегрована з сайтом, що дозволяє вивчати іншомовні слова, читати, слухати навчальні тексти вирішувати кросворди. Усі слова, що

підлягають вивченню на сайті стають доступними і в мобільній версії. Застосунок допомагає вивчати мову за допомогою інтерактивних карток із навчальними завданнями, розумно структурованими та розбитими за навчальними тематиками.

За допомогою програми Duolingo, що знаходиться у вільному доступі, можна вивчати різні мови. Застосунок може використовуватися як додатковий посібник з інтерактивними вправами для тих, хто вивчає мову з нуля. З'єднання з мережею Інтернет необхідне для завантаження чергового етапу інтерактивних занять. Освітній курс розбитий на щаблі за принципом «від простого до складного». В освітньому додатку Duolingo тренуються навички письмового й усного мовлення (вам запропонують вимовити вивчені фрази), читання та аудіювання.

Набутий досвід використання запропонованих освітніх мобільних технологій показав їх здійсненність та ефективність у сучасній реально реалізованій освітній практиці в умовах воєнного стану [2]. Загалом, використання спеціальних застосунків для вивчення англійської мови може бути корисним інструментом, що дасть змогу поліпшити мовленнєві навички в цікавій інтерактивній формі.

Список використаних джерел

1. LearnEnglish Podcasts. URL: <https://play.google.com/store/apps/details?id=hk.hkbc.epodcast>

2. Tsareva I. Russian-Ukrainian War (2014–2022): words that have acquired new meanings. *The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects: Scientific monograph*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. P. 804–812.

Шемякіна Наталія Володимирівна,
доцент кафедри правничої лінгвістики
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат філологічних наук, доцент

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ БАГАТОМОВНОЇ ОСВІТИ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Посилення міжнародної співпраці нашої країни з міжнародними партнерами у різних галузях, розширення ділових контактів, стрімкі процеси асиміляції та інтеграції культур вимагають підготовки фахівців, здатних до міжкультурної взаємодії. Міжкультурна взаємодія відбувається, як відомо, на основі міжкультурної комунікації, що вимагає у свою чергу міжкультурної комунікативної компетентності.

Термін «міжкультурна комунікативна компетентність» є відносно недавньою дидактичною конструкцією, яка була представлена у колективній

праці Ради Європи: «Розвиток і оцінка компетентності в міжкультурному спілкуванні», як спроба надати нову орієнтацію викладанню іноземних мов, зокрема цивілізаційному аспекту. Ця термінологічна конструкція поєднує різні дидактичні підходи, які могли б надати нові відповіді на питання, пов'язані з навчанням іноземних мов сьогодні. Її поява є частиною контексту, який спонукає нас переглянути «міжкультурність», поняття, яке, як кажуть, «зникло» [3, с.7]: по-перше, тому що ми живемо в мультикультурних суспільствах, де міжнародні обміни невинно розвиваються, і також тому, що європейські події можуть пролити нове світло на певні міжкультурні відносини у світі.

Міжкультурний аспект європейському контексті змушує по-іншому думати про проблему Іншого. На думку Р. Галісона, йдеться вже не про те, щоб визнати його іншим, гідним поваги, і збагатитися без прихованих мотивів на його відмінностях, а про те, щоб поглибити (вже очевидні) аналогії з ним шляхом усвідомлення. З метою зміцнення почуття приналежності до однієї спільноти, не роблячи її інструментом для виключення всіх тих, хто законно не ідентифікує себе з нашою культурою, і не відчужуючи наше місцеве коріння [4, с. 144].

Міжкультурна компетенція взаємопов'язана з поняттям міжкультурного діалогу, успішність якого залежить безпосередньо від рівня компетенції сторін, задіяних у ньому. Проте, не зважаючи на ефективність діалогу, компетентні співрозмовники, безперечно, отримують сатисфакцію від самої комунікації, оскільки набувають нові знання з досвіду спілкування і вміння розуміти погляди інших людей.

На сьогоднішній день, європейський та глобальний контекст вимагають переосмислення цілей викладання культурного або цивілізаційного аспектів на заняттях з іноземної мови. Звідси виникають такі питання: яке місце віддати сьогодні культурному аспекту, до якої інтеграції, до якого поєднання з мовним компонентом слід прагнути? Метою розробки міжкультурної комунікативної компетенції могло б бути об'єднання різних цілей, які можна сформулювати в термінах життєвих навичок, вмінь навчатися, вмінь робити, тощо [5, с.27-28]. Ці цілі є цілями багатомовної освіти. «Підхід, що ґрунтується на компетенціях, на думку Дж.-К. Беакко, є, як і «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти», інструментом політики мовної освіти, який має на меті зробити можливим досягнення багатомовної освіти» [2, с.12].

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти є спільною основою, що використовується для опису досягнень тих, хто вивчає іноземну мову у Європі та, поступово, в інших країнах. Разом з тим, необхідно відзначити, що у «Загальноєвропейських компетенціях володіння іноземною мовою: вивчення, викладання, оцінка» було залишено відкритим питання типології культурних та міжкультурних компетенцій, а також їх оцінювання. Цей керівний документ подає ці навички на рівні загальних, а не на рівні комунікативних мовленнєвих навичок.

На нашу думку, міжкультурна комунікативна компетенція передбачає застосування іншого підходу, який повинен об'єднати культурні та

міжкультурні (загальні) навички та комунікативні мовленнєві навички. Отже, міжкультурний підхід передбачає набагато ширше бачення спілкування, що не обмежується суто мовленнєвими аспектами.

У Франції концепція культури висвітлюється у творчості П'єра Бурдьє. У культурі він бачить систему класифікації суспільних явищ. Деякі дослідники посилаються на праці П. Бурдьє і використовують це визначення, щоб підтвердити легітимність «справжньої міжкультурної педагогіки»: вони стверджують, що культура є способом класифікації всіх речей, визначається класифікаціями, які вона встановлює та змушує дотримуватися. Тому, тим, хто навчається, доведеться навчитися кільком способам класифікації: за своєю культурою та за культурою інших. Таким чином, порівняння та відмінності сприяють децентрації тих, хто навчається, і це, є однією з фундаментальних цілей будь-якої освіти [1, с. 37].

У спеціальній літературі існує відоме порівняння між культурою та айсбергом: лише верхівка є очевидною, тоді як більша його частина залишається прихованою, важчою для доступу (вірування, сприйняття, ставлення). Вивчаючи іноземну мову, здобувачі вищої освіти відкривають культурні відмінності, які не обмежуються фактами цивілізації. Їм доведеться переглянути власні ставлення та норми поведінки.

Оскільки сучасна мобільність людей і процеси глобалізації відкривають нові можливості в різних сферах життя, вважаємо необхідним здійснювати реальну підготовку здобувачів вищої освіти до ефективної міжкультурної взаємодії. Отже, бажано готувати їх до ролі «культурних посередників», здатних керувати конфліктними ситуаціями між співрозмовниками з різних культур. Щоб сприяти цьому, міжкультурна компетентність повинна бути включена у навчальні програми та підручники з іноземних мов.

Список використаних джерел

1. Abdallah-Preteceille, Martine & Porcher, Louis (1996), *Education et communication interculturelles*, Paris : PUF, 1996, 200 p.
2. Beacco, Jean-Claude (2007), *L'approche par compétences dans l'enseignement des langues*, Paris : Didier, 2007, 307 p.
3. Blanchet, Philippe & Coste, Daniel (dir.) (2010), *Regards critiques sur la notion de « interculturelité »*, Paris: L'Harmattan. 2010, 196 p.
4. Galisson, Robert (1997), « Problématique de l'éducation et de la communication interculturelles en milieu scolaire européen », *Etudes de linguistique appliquée. Revue de didactologie des langues-cultures*, 1997, vol. 106, 4/6, pp. 141-160.
5. Lazar, Ildikó, Huber-Kriegler, Martina, Lussier, Denise, Matei, Gabriela & Peck, Christiane (2007), *Développer et évaluer la compétence en communication interculturelle*, Strasbourg : Editions du Conseil de l'Europe.

Яковенко Наталія Володимирівна,
старший викладач Національної
академії Національної гвардії України

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВВНЗ

Мовна підготовка курсантів є складовою частиною вузівської підготовки майбутніх офіцерів. Адже знання іноземної мови – свідчення рівня культури й освіти офіцера. Сфера його застосування для сучасного офіцера значно розширюється зі збільшенням міждержавних зв'язків, у тому числі й по військовій лінії, а також з можливістю використання у своїй роботі іноземної технічної й військової літератури. В сучасних умовах у військового фахівця високого рівня виникає потреба володіння іноземними мовами. Розвиток військового співробітництва із закордонними країнами, організація та проведення спільних навчань і маневрів, участь у миротворчих операціях, партнерство у підготовці військових кадрів зумовлюють необхідність навчання військових фахівців, готових до адекватної взаємодії з представниками інших країн. Тому нині іноземна мова стала невід'ємною складовою професійної підготовки військового фахівця.

Так, професійна спрямованість вивчення іноземних мов у військових закладах ставить низку завдань із розвитку професійних навиків у курсантів: оволодіння професійною лексикою, вміння комунікативних навиків професійного спілкування, формулювання власної точки зору на професійну тематику, тощо. Сучасні військові навчальні заклади повинні сприяти впровадженню нових методів навчання, які забезпечують розвиток комунікативної, творчої та професійної компетентності та стимулюють потребу курсантів у самоосвіті.

Сьогодні методи навчання іноземної мови базуються на комунікативному підході і залучають до себе використання різноманітних Інтернет технологій, які надають навчальному процесу відкритості та мобільності.

Інноваційні технології - це новітні методи, педагогічні прийоми та засоби, які сприяють вдосконаленню та ефективності оволодіння іноземними мовами. Найновішими технологіями викладання іноземної мови в вищих закладах вважаються: професійно - орієнтоване навчання, використання методу проекту в навчанні, ігрові технології, інтенсивні технології дистанційного навчання, використання інформаційних та телекомунікаційних технологій, робота з навчальними та контролюючими комп'ютерними програмами з іноземних мов, створення презентацій, використання Інтернет - ресурсів, викладання іноземної мови в комп'ютерному середовищі (форуми, блоги, електронна пошта), тощо. Інноваційні технології включають такі підходи до викладання іноземних мов, як

1) інтерактивні методи навчання, що передбачають відмову від авторитарного стилю навчання; орієнтація на особистісні якості курсанта; розвиток таких форм навчання, як діалог та полілог; розуміння іншомовної комунікації як стимулу для партнера брати участь у мовленнєвій та немовній діяльності; розвиток інтересів курсантів до отримання знань; оцінка; самооцінка.

2) використання технічних навчальних посібників (комп'ютери та мультимедіа, Інтернет-мережі) для самовдосконалення, контролю знань, зберігання та використання навчальних матеріалів (плани занять, довідники граматики, словники різних типів).

Інтерактивними технологіями можна вважати такі технології, які здійснюються за допомогою активної взаємодії курсантів у процесі навчання, суть яких - взаємне навчання, групова форма організації навчального процесу із впровадженням активних групових методів навчання для вирішення практичних проблем. Інтерактивний метод дозволяє вирішувати комунікативно - пізнавальні завдання засобами іншомовного спілкування. У процесі спілкування курсанти навчаються: вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин та відповідної інформації; висловлювати альтернативні думки; приймати обґрунтовані рішення; спілкування з різними людьми; брати участь у дискусіях. Сучасна комунікативна методика пропонує впровадження в навчальний процес активних методів і форм роботи для кращого усвідомленого засвоєння матеріалу. На практиці ми виявили досить високу ефективність таких форм роботи, як індивідуальна, парна, групова та командна робота.

Також до інноваційних методів навчання відносяться: комп'ютерне навчання (Call), метод скриптів (storyline method), метод моделювання, метод групових пазлів, рольовий метод, метод кейс-дослідження. Особливо слід зазначити, що навчання на основі завдань/презентацій перетворює досвід в практику. Цей підхід, як випливає з назви, передбачає введення нової лексики чи граматики, потім практика їх застосування в контрольованих умовах та останній етап - вільне використання того, що було вивчено.

Типовими видами діяльності є ситуаційне використання вивченої лексики або рольова гра. Лексичний метод (Lexical Approach), коли увага зосереджена на лексиці, дещо або повністю вивільняючи граматику для викладання. Увага курсантів зосереджена на вивченні різних типів лексики загалом або певних усталених мовних зворотів під час використання цього методу викладач часто використовує автентичні ресурси. Метод функцій (Functional Approach), коли саме бачені функції - вони є основним компонентом мови. Досить цікаве сугестивне відкриття (Guided discovery). Ключовий постулат цього методу полягає в тому, що курсанти краще засвоюють матеріал, коли виявляють щось нове для себе самостійно, а не тоді, коли матеріал подає викладач. Техніка, зокрема, може бути такою: викладач наводить курсантам приклад цільової мови та просить знайти послідовність (візерунок) та сформулювати правило.

Ігрові активні методи (ігровий дизайн, ділова гра, рольові ігри, імітаційний метод) посідають чільне місце в практиці розвитку усного спілкування курсантів. Як активний метод, гра залучає майже всіх учасників навчального процесу, стимулює їх до спілкування, нормативне відтворення цього комунікативного матеріалу пропонується відпрацьовувати на заняттях з іноземної мови професійного спілкування.

При відборі сучасних інноваційних методів навчання необхідно врахувати наступні критерії, відповідно до яких використані методи повинні:

- створювати атмосферу, в якій курсант почуває себе вільно і комфортно,

- стимулювати його інтереси, розвивати бажання практичного вживання іноземної мови;

- стимулювати його мовні, когнітивні і творчі здібності;

- активізувати курсанта, роблячи його головною діючою персоною в навчальному процесі, активно взаємодіючи з другими учасниками цього процесу;

- створювати ситуації, в яких викладач не є центральною фігурою, тобто, курсант повинен усвідомити, що вивчення іноземної мови пов'язано з його особистістю і інтересами, а не з прийомами і засобами навчання використані викладачем;

- передбачити різні роботи в аудиторії: індивідуальну, групову, колективну, в певній мірі, стимулюючи активність курсантів, їх самостійність і творчість.

Слід зазначити, що використання сучасних інноваційних технологій та методів викладання при вивченні іноземних мов у військовому університеті є ефективним, якщо зміст представленого матеріалу співзвучний майбутній професійній діяльності курсантів. Важливо, щоб теоретичні знання в процесі активного навчання застосовувалися на практиці, щоб курсант мав можливість розвивати та вдосконалювати знання іноземної мови та впроваджувати набуті навички спілкування іноземною мовою у майбутній професійній діяльності

Список використаних джерел

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ, 2004. С. 338-339.

2. Коваль Т.І. Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/546/451>

3. <http://oldconf.neasmo.org.ua>

**ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ
ТА ФАХІВЦІВ ІЗ ПРАВА**

Збірник наукових праць за матеріалами
XII Міжвузівської науково-практичної конференції
(Київ, 25 травня 2023 року)

Відповідальні упорядники: *Ігор Романов, Віктор Корольчук*

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції
Дк № 4155 від 13.09.2011.

Підписано до друку 24.06.2023. Формат 60x84/16. Папір офсетний.

Обл.-вид. арк. 8,0. Ум. друк. арк. 7,44.

Тираж 15 прим.
